

Treball de fi de grau

Títol

On van es meus doblers?
Descobrint els comptes públics menorquins

OnVanEsMeusDoblers.com

Autor/a

David Muñoz Sastre

Tutor/a

Òscar Coromina

Grau

Periodisme

Data

30/05/14

Full Resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau: On van es meus doblers? — Descobrint els comptes públics menorquins (OnVanEsMeusDoblers.com)

Autor/a: David Muñoz Sastre

Tutor/a: Òscar Coromina

Any: 2014

Titulació: Grau en Periodisme

Paraules clau (mínim 3)

Català: Periodisme de dades, Visualització, Transparència, Pressupostos, Menorca

Castellà: Periodismo de datos, Visualización, Transparencia, Presupuestos, Menorca

Anglès: Data journalism, Data visualization, Open Data, Transparency, Budgets, Menorca

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català: On van es meus doblers? (<http://onvanesmeusdoblers.com>) és la primera plataforma web que mostra, a través de visualitzacions interactives, com ingressen i gasten els doblers—diners, en la versió col·loquial menorquina— els vuit ajuntaments de Menorca. El projecte, emmarcat en el periodisme de dades hiperlocal i l'Open Government, té tres objectius: posar llum sobre els comptes municipals, fins ara ocults i allunyats dels ciutadans; visualitzar l'impacte de la crisi econòmica sobre les hisendes locals; i promoure la transparència de les administracions públiques menorquines per fomentar uns governs més oberts i uns ciutadans més crítics.

Castellà: On van es meus doblers? (<http://onvanesmeusdoblers.com>) es la primera plataforma web que muestra, a través de visualizaciones interactivas, cómo ingresan y gastan el dinero —doblers, en la versión coloquial menorquina— los ocho ayuntamientos de Menorca. El proyecto, enmarcado en el periodismo de datos hiperlocal y el Open Government, nace con tres objetivos: iluminar las cuentas municipales hasta el momento ocultas y alejadas de los ciudadanos; visualizar el impacto de la crisis económica sobre las haciendas locales; y promover la transparencia de las administraciones para fomentar unos gobiernos más abiertos y unos ciudadanos más críticos.

Anglès: On van es meus doblers? (<http://onvanesmeusdoblers.com>) is the first web platform that shows, with interactive visualizations, how the Menorca eight municipalities manage their public money with income and expenses. This data journalism, Open Government and hiperlocal project has three goals: light up the public accounts that have so far remained hidden and away from the menorcan citizens, visualize the impact of the spanish economic crisis in the island local governments and promote the public administration transparency with the objective of encourage more open governments and more critical citizens.

Compromís d'obra original*

L'ESTUDIANT QUE PRESENTA AQUEST TREBALL DECLARA QUE:

1. Aquest treball és original i no està plagiat, en part o totalment
2. Les fonts han estat convenientment citades i referenciades
3. Aquest treball no s'ha presentat prèviament a aquesta Universitat o d'altres

I perquè així consti, afegeix a aquesta plana el seu nom i cognoms i la signatura:

David Muñoz Sastre (Treball Final de Grau)

***Aquest full s'ha d'imprimir i lliurar una còpia en mà al tutor abans la presentació oral**

ON VAN ES MEUS
D BLERS?

*A tots els menorquins que fan d'aquest tros de terra
quelcom únic i indescriptible fins que no el trepitges.*

ÍNDEX

Resum	5
1. Introducció	7
1. Els orígens	7
2. Objectius	8
3. Context	9
1. Transparència, <i>Open Government</i> i <i>Open Data</i>	9
2. Menorca	10
3. Pressupostos municipals	12
2. Fases del projecte	14
1. Recerca de dades	14
1. Principals dificultats	14
2. Les 10 excuses dels consistoris	15
3. De la documentació demanada a la obtinguda	16
2. Neteja i estructuració de dades	18
1. Uns formats caòtics	18
2. Fulles de càlcul verticals	19
3. Tecnologies: Tabula, scraperWiki i GoogleRefine	19
3. Anàlisi i visualització	22
1. La màgia dels filtres i les taules dinàmiques	22
2. Les cinc àrees analitzades dels pressupostos	23
1. Àrea 1. Impostos	23
2. Àrea 2. Serveis bàsics	25
3. Àrea 3. Treballadors públics	27
4. Àrea 4. Deute	31
5. Àrea 5. Inversions	33
3. Tableau, <i>chapeau</i>	35

3. Plataforma web	36
1. Objectius del web	37
2. Arquitectura de continguts	38
 4. Conclusions i reflexions	 39
 5. Bibliografia i referències	 41
 6. Agraïments	 44
 7. Annexos	 45
1. Tres anècdotes d'una odissea pressupostària i tecnològica	45
2. El projecte als mitjans de comunicació	48
3. Els diferents formats de pressupostos	51

Resum

On van es meus doblers? és la primera plataforma web que mostra, a través de visualitzacions interactives, com es gasten els *doblers* —diners, en la versió col·loquial menorquina— els ajuntaments de Menorca. El projecte, emmarcat dins el periodisme de dades hiperlocal i l'*Open Government*, neix amb tres objectius: posar llum sobre els comptes municipals que fins ara s'han mantingut ocults i allunyats dels ciutadans; visualitzar l'impacte de la crisi econòmica sobre les hisendes locals; i promoure la transparència de les administracions públiques menorquines pel que fa a la seva gestió econòmica amb la finalitat de fomentar uns governs més oberts i uns ciutadans més crítics.

Menorca és l'illa més septentrional de les Balears, amb una superfície de 700 kilòmetres quadrats i prop de 100.000 habitants. Vuit municipis divideixen el territori, sent Ciutadella i Maó els més grans, amb un 60% de la població menorquina. Els consistoris, majoritàriament del Partit Popular, fins ara no s'han caracteritzat per ser oberts o transparents en la seva gestió. Als webs municipals o bé no es publiquen els pressupostos o bé hi són però amb dades molt generals. Pel fet de ser un entorn molt local i proper, amb uns mitjans de comunicació limitats —ara mateix només hi ha un diari— els ciutadans tampoc han desenvolupat un esperit crític sobre com s'utilitzen els seus *doblers*. El projecte pretén solucionar aquesta manca d'implicació tant d'uns com d'altres en l'exercici democràtic de gestionar els recursos públics.

Les dades, en aquest cas pressupostàries —d'ingressos i despeses—, són el centre del projecte. Per tant, de tenir-ne de prou rellevants en depenia el resultat final del mateix. Els consistoris no ho han posat gens fàcil a l'hora de recopilar la informació demanada —els pressupostos dels últims anys. La lentitud en la gestió, els entrebancs o la negativa a cedir determinada documentació ha provocat que aquesta fase inicial de recollida de dades s'hagi allargat pràcticament cinc mesos. I que, en conseqüència, el procés hagi servit per denunciar la opacitat i reclamar més transparència. La informació econòmica facilitada pels consistoris juntament amb les dades obertes del Ministeri d'Hisenda sobre entitats locals formen el conjunt de dades (*dataset*) utilitzat per desenvolupar *On van es meus doblers?*

Superats tots els obstacles per accedir a la informació, que s'expliquen en detall en aquesta memòria, calia afrontar un altre problema considerable: netejar i estructurar el cúmul de dades per poder comparar-les, analitzar-les i visualitzar-les. No hauria estat necessari aquest pas si els consistoris ja haguessin implantat la filosofia *Open Data*: tant important és permetre l'accés a les dades com que aquestes estiguin en un format estructurat —fulla de

càlcul, per exemple— que permeti la reutilització. No tan sols no ho estaven, sinó que cada ajuntament facilitava estructures de pressupostos diferents en formats que anaven des del PDF generat digitalment al document escanejat o, directament, a la còpia en paper “disponible a les dependències municipals”.

El llenguatge tècnic dels pressupostos i la inacabable informació que aquests contenen obliga a acotar al màxim. Per això, a l'hora de presentar les dades en un format visual s'ha optat per atendre a cinc àrees temàtiques d'ingressos —impostos— i despeses —serveis bàsics, treballadors, deute i inversions— més rellevants. De cada àrea s'han plantejat una sèrie de preguntes clau —per exemple, a quin municipi els seus habitants paguen més impostos de mitjana. Les visualitzacions interactives creades amb el programa *Tableau Public* han permès respondre a aquestes qüestions i mostrar les dades més interessants.

El resultat final dels sis mesos de treball és el web onvanesmeusdoblers.com, on es recullen tant les visualitzacions com el procés i els arxius de dades utilitzats. La plataforma, orientada lògicament als ciutadans menorquins, busca potenciar el caràcter visual, multimèdia i interactiu, oferint a l'usuari la possibilitat de veure, des de qualsevol dispositiu —el disseny és *responsive*—, en què es gasten els *doblers* els consistoris. La voluntat un cop llançada aquesta primera versió d'*On van es meus doblers?* és analitzar més dades que de moment no s'han fet servir per elaborar altres visualitzacions i treballar també sobre l'òrgan de govern de l'Illa, el Consell Insular de Menorca.

El repte, sens dubte, ha valgut la pena per diferents motius: per les reaccions dels consistoris, que alguns d'ells ja han actualitzat la informació als seus webs; per la conscienciació ciutadana de la manca d'implicació que hi ha hagut fins ara; i, sobretot, perquè tota aquesta informació abans estava oculta i ara ja ha vist la llum. Durant el procés s'hauran comès moltes errades —com no plantejar les preguntes de recerca abans, no optar per seleccionar menys municipis i fer un anàlisi més profund o no haver estudiat a fons les diferents classificacions de pressupostos abans de sol·licitar la informació—, però totes aquestes també formen part del projecte i han servit perquè arribi fins on ha arribat.

On van es meus doblers? no ha destapat cap gran irregularitat o cas de corrupció —tampoc n'era l'objectiu, tot i que no seria la primera vegada a l'Illa—, no ha obtingut tota la informació que es volia obtenir i probablement no ha sapigut contextualitzar-la de la millor de les maneres. Però, almenys, ha contribuït a què a Menorca, l'aigua no sigui l'única cosa transparent. Amb això l'autor ja se'n dona per satisfet.

1. Introducció

1.1 Els orígens

Record, com si fos avui, aquell dilluns 29 d'agost de 2013. Feia calor, molta calor, i Ciutadella es preparava per la ressaca post estiuenca, per la tranquil·litat agredolça del setembre després del caos turístic de cada any. A les dotze del matí em trobava fent cua a l'Oficina d'Atenció Ciutadana de l'Ajuntament. Davant meu hi havia varies persones que esperaven pels tràmits freqüents: reclamar la retirada d'una multa, demanar el certificat de resident, modificar el padró o fer una instància. El meu cas era diferent. Ho vaig comprovar amb la cara de sorpresa de la funcionària que em va atendre. Deuria ser de les primeres vegades que li demanaven tal cosa. El pressupost municipal. "Esperi un moment que ho pregunto", va respondre. La reacció lògica en plena societat de la informació hauria estat: "Només ha d'entrar al nostre web i accedir a aquest enllaç". Però no. Allà no hi era. La treballadora va fer algunes gestions telefòniques abans de dir-me que per aquest tema hauria de visitar el despatx de l'interventor, que en aquells moments es trobava fora: "Deu estar apunt d'arribar, pugi vostè mateix".

Només volia accedir a un document públic, el del poble de 30.000 habitants on he nascut, viscut i crescut, per saber quins ingressos tenia i com es distribuïen les despeses municipals. Eren prop de les dues de la tarda i l'interventor encara no havia arribat, per la qual cosa una funcionària del departament em va convidar a provar sort el dia següent. I així ho vaig fer. "Està reunit a la Junta de Govern", em van dir l'endemà. Per sort, aquesta vegada no va tardar en arribar. Venia amb el pressupost de 2013 fotocopiat sota el braç. Però la història encara no s'havia acabat. "No estem obligats a entregar-te una còpia, sinó a facilitar-te l'accés per fer consultes", m'intentava convèncer. El meu objectiu no era buscar res concret, sinó analitzar el document amb calma. No tenia cap sentit revisar-lo durant uns minuts tenint en compte, a més, la dificultat del llenguatge tècnic. "Si te l'emportes, t'hauria de cobrar les còpies en concepte d'expedició de documents", deia. No semblava tenir prou ganes d'entregar-me aquelles 100 pàgines però el cas és que finalment ho va fer. Entre d'altres motius, perquè els arguments que esgrimia eren difícils de defensar. Però, això sí, "abans que escriguis res, et convido a que vinguis i comentem el que hagi analitzat, és un document molt tècnic que pot induir a errades".

Amb aquell episodi, sense saber-ho, vaig sembrar la llavor del que mesos més tard seria aquest Treball Final de Grau. Volia anar un pas més enllà i accedir als comptes públics, no només de Ciutadella, sinó també dels altres set municipis de l'Illa. Quelcom que mai ningú havia fet, ni tan sols els mitjans de comunicació, que acostumen a parlar de pressupostos al

desembre, en època d'aprovacions. Amb el temps, vaig comprovar que aquella sensació de no voler donar massa informació, d'intentar amagar els números, de posar excuses poc creïbles, es repetia a tots els consistoris de Menorca. A poc a poc m'anava fent a la idea de la dificultat a l'hora d'aconseguir dades econòmiques dels municipis i, en conseqüència, de la dificultat que suposaria visualitzar les despeses públiques. Aquest repte, precisament, va ser el que em va motivar per crear la plataforma web *On van es meus doblers?*

1.2 Objectius

El projecte neix amb tres objectius: difondre la informació pressupostària que roman oculta, visualitzar l'impacte de la crisi econòmica sobre els comptes públics locals i promoure la transparència de les administracions menorquines pel que fa a la seva gestió econòmica. Tot plegat per oferir una eina als ciutadans que els permeti ser conscients i crítics amb la gestió dels recursos públics de cada municipi.

Amb aquest projecte no es pretén destapar cap irregularitat ni molt menys un cas de corrupció —tot i que no seria el primer de l'Illa— sinó encendre el llum allà on ara hi ha fosc; que els ciutadans de Menorca puguin visualitzar com es distribueixen els diners recaptats a través dels seus impostos. De fet, els indicis de corrupció difícilment poden trobar-se a un document públic com el pressupost municipal, el qual ha d'estar sotmès a l'aprovació de les forces polítiques i sota la vigilància del Ministeri d'Hisenda i del Tribunal de Comptes.

El treball no es planteja només com un espai de denúncia, sinó també com un lloc per explicar les dificultats dels consistoris degut a la crisi. Les retallades, la reducció dels ingressos a través de les transferències de l'Estat o l'impost sobre construccions, la baixada en picat de les inversions en infraestructures o el creixement de l'endeutament són elements que els ciutadans també han de conèixer per entendre fins a quin punt la recessió ha impactat sobre els comptes municipals i sobre els serveis bàsics que presten els ajuntaments.

La tercera pota d'*On van es¹ meus doblers?* és reivindicar la necessària transparència que tota administració pública, també la dels petits municipis menorquins, ha d'exercir pel bé de tots. Per millorar la seva imatge i per generar confiança als ciutadans en un moment en què aquests comencen a qüestionar la classe política i les institucions.

¹ Article salat propi del dialecte balear en la vessant menorquina.

1.3. Context

1.3.1 Transparència, *Open Government* i *Open Data*

Espanya ha estat, fins fa poc, l'únic país europeu de més d'un milió d'habitants sense llei de transparència. El resultat d'això, sumat a la cultura política imperant, és que les institucions públiques no tenien l'obligació de difondre informació de caràcter públic, com els sous dels càrrecs electes o el número de cotxes oficials. Amb el projecte de Llei de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern² aprovat el novembre de 2013 al Congrés, l'executiu de Rajoy ha volgut solucionar aquesta mancança. Però es tracta d'una regulació encara en fase d'implantació que de moment no garanteix res. La llei pretén regular les bones pràctiques governamentals i l'accés a la informació pública (continguts o documents en qualsevol format elaborats pels subjectes que inclou la llei sempre i quan la difusió de la informació no sobrepassi els límits de la seguretat nacional, la defensa o les relacions exteriors, entre d'altres) per part dels ciutadans, emparats per l'article 105.b de la Constitució. La llei també impulsa la creació —un any després de l'entrada en vigor de la mateixa, o sigui al 2015— d'un Consell de Transparència que ha de vetllar pel compliment de tots aquests temes. Pel que fa a les entitats locals, aquestes “disposaran d'un termini de dos anys per adaptar-se a les obligacions d'aquesta llei”. Per tant, fins al 2016, seguiran sense la obligació d'una gestió transparent.

A banda de la Llei de Transparència, la Llei 37/2007 de 16 de novembre sobre reutilització de la informació del sector públic va permetre impulsar el 2011, en el marc del Projecte Aporta, el portal de dades del Govern Espanyol (datos.gob.es) que inclou diferents temàtiques: sector públic, hisenda, economia, turisme, empresa o demografia. La plataforma permet filtrar les dades per categories i per formats, la qual cosa és força útil. Així i tot, hi ha recursos que no són dades, com les actes del Congrés. El Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques³ és un dels departaments que s'inclou dins d'aquest programa de dades obertes i permet descarregar informació pressupostaria dels diferents nivells de l'administració.

On van es meus doblers? s'emmarca dins la teoria dels Governs Oberts (*Open Governments*), sustentada en tres elements: la transparència —perquè l'acció de govern pugui ser controlada tant per les institucions de vigilància com pels ciutadans—, la participació —en el

² BOE. (10 de desembre de 2013). *Ley 19/2013, de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno*. Recuperat el 5 de març de 2014, del Boletín Oficial del Estado: <<https://www.boe.es/boe/dias/2013/12/10/pdfs/BOE-A-2013-12887.pdf>>

³ Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas. (s.f.). *Datos abiertos*. Recuperat el 10 de març de 2014, de <<http://www.minhap.gob.es/es-ES/Datos%20Abiertos/Paginas/Catalogodedatosabiertos.aspx>>

sentit d'implicar als ciutadans en els processos de proposta d'iniciatives i presa de decisions— i la col·laboració —compromís, esforç i sacrifici— ciutadana. A l'epicentre d'aquesta obertura hi ha les dades. És tan necessari que aquestes siguin accessibles com que estiguin estructurades per tal que, com exigeix el moviment global *Open Data*, puguin ser reutilitzades per investigadors, periodistes o simplement pels ciutadans en camps tant diversos com la medicina, l'economia, els esports o l'administració pública.

Un tercer element sobre el qual gira aquest projecte és l'anomenat *Big Data*: la monitorització de dades massives per mitjà de sistemes que ens permetin comprendre-les. En l'àmbit de l'administració pública, desenvolupar projectes de *Big Data* podrien ser útils per analitzar la informació tributària, la distribució de beques, diferents elements de la sanitat pública (fàrmacs, malalties...) i, per suposat, dades pressupostàries.

Tot i l'escassa regulació, diferents iniciatives d'administracions espanyoles han posat en marxa projectes de transparència amb dades públiques. A nivell autonòmic és el cas de Open Data Euskadi, Dades obertes de la Generalitat de Catalunya, de la Comunitat Foral de Navarra o del Govern d'Aragó. A nivell municipal destaca l'obertura d'ajuntaments com el de Sant Boi de Llobregat, amb el seu Observatori de la ciutat, de Saragossa o de Barcelona. De forma extraoficial també cal mencionar alguns dels projectes de la Fundació CIVIO, com la plataforma "Dónde van mis impuestos?" o "El indultómetro". Tots aquests exemples, que han inspirat el projecte menorquí, es troben referenciats al final del document.

1.3.2 Menorca

Menorca és l'illa més septentrional de les Balears, a la dreta de la germana major, Mallorca, i ocupa una superfície de poc més de 700 kilòmetres quadrats. Aquest reduït tros de terra en mig del Mediterrani es troba dividit en vuit municipis amb característiques diferents (*Figura 1*): Ciutadella, el més poblat amb prop de 30.000 habitants, conegut arreu per les Festes de Sant Joan; Maó, el centre administratiu i aeroportuari; Alaior, la ciutat industrial i universitària, seu menorquina de la Universitat de les Illes Balears; Es Castell, poble fundat pels anglesos durant el seu segon domini; Sant Lluís, fundat pels francesos el segle XVIII; Es Mercadal, del qual depèn la urbanització costera de Fornells i on hi ha el punt més elevat de l'illa, la muntanya del Toro; Ferreries, just al centre de Menorca, fundat a finals del segle XIII i acompanyat de l'històric Castell de Santa Àgueda; i Es Migjorn Gran, el poble més petit, on hi viuen 1.500 habitants.

Municipi	Població (2013)	Xifra d'aturats (2013)	Partit polític al govern
Ciutadella	29.629	2.150	PP
Maó	28.765	2.675	PP
Alaior	9.769	680	PP
Sant Lluís	7.509	417	PP
Es Castell	7.956	685	PP
Es Mercadal	5.425	288	PSOE
Ferrerries	4.610	292	PP
Es Migjorn Gran	1.520	84	PSOE

Figura 1. Característiques dels municipis. Font: IBESTAT i SEPE

El motor econòmic de Menorca ha estat històricament l'agricultura i la ramaderia —amb la que s'ha donat a conèixer arreu del món gràcies a la denominació d'origen del formatge maonès i embotits com la sobrassada, el cuixot o la *carnixua*— i el calçat —amb l'avarca com a màxim exponent. Des dels anys 70 del segle passat, però, el sector serveis i en especial el turisme ha anat guanyant terreny cada cop més fins a convertir-se en el principal motor de l'economia local. Cada temporada estival, els pobles, sobretot els dos grans, Ciutadella i Maó, tripliquen la seva població amb turistes vinguts d'arreu del planeta per contemplar la història, les cales i els racons emblemàtics de l'Illa.

Aquest projecte de transparència té més sentit tenint en compte que a l'Illa s'han destapat dos importants casos de corrupció, *Citur*⁴ i *Ses Rates*⁵. El primer, encara en investigació judicial, implica a l'excalcalde de Ciutadella Llorenç Brondo (2003-2009, PP) i als extinents d'alcalde d'Urbanisme Gabriel Cardona i Avel·lí Casasnovas per presumptes irregularitats a l'àrea de turisme entre 2003 i 2007. El segon afecta a l'ex regidor de l'Ajuntament de Ciutadella Llorenç Casasnovas (1999-2007, Partit Menorquí, PMQ), per falsedat documental i frau en el procés de venda d'un solar, *Ses rates*, l'any 2005. El maig de 2012 va ser condemnat a un any de presó, després d'admetre la culpabilitat i arribar a un pacte amb la Fiscalia.

⁴ Manresa, A. (31 de març de 2011). Libertad con cargos para el exalcalde del PP de Ciutadella. *El País*. Recuperat, de: http://elpais.com/elpais/2011/03/31/actualidad/1301559418_850215.html

⁵ El Mundo. (29 de setembre de 2013). Un concejal del Partit Menorquí de Ciutadella ingresa en prisión. *El Mundo*. Recuperat, de: <http://www.elmundo.es/elmundo/2013/09/29/baleares/1380475648.html>

1.3.3 Pressupostos municipals

S'entén per pressupost municipal la previsió d'ingressos i despeses que fa un ajuntament per l'exercici proper. L'aprovació inicial al Ple normalment es duu a terme a finals d'any, just abans d'encarar l'exercici pel qual es fa la previsió. Si el pressupost és la previsió, la liquidació, que es fa durant la segona meitat de l'any, és el tancament definitiu dels ingressos i despeses executades l'exercici anterior. A l'hora d'analitzar els comptes locals és tan o més important examinar què es preveia ingressar i gastar com veure què s'ha ingressat i gastat finalment.

El marc legal dels pressupostos municipals és la Llei Reguladora de les Hisendes Locals⁶. Aquesta estableix l'estructura i continguts que han de tenir, els tipus de fonts d'ingressos i despeses possibles, les transferències entre administracions, els procediments d'elaboració i aprovació, i qüestions tant fonamentals com l'estabilitat pressupostària obligatòria. És a dir, que a diferència dels pressupostos de les comunitats autònomes o de l'Estat, els ajuntaments no poden preveure dèficit i, per tant, han d'equiparar ingressos i despeses. L'article 169 és el que determina el règim de publicitat d'aquest document públic. Segons el primer apartat, el pressupost ha d'exposar-se al públic durant 15 dies després de l'aprovació inicial per tal que es puguin dur a terme reclamacions. El punt set, tot i que de forma ambigua, autoritza als ciutadans a sol·licitar la seva consulta: "La còpia del pressupost i de les seves modificacions haurà de trobar-se a disposició del públic, a efectes informatius, des de la seva aprovació definitiva fins la finalització de l'exercici".

Un pressupost municipal general pot presentar els comptes d'ingressos i despeses tant de l'ajuntament com dels organismes autònoms que depenen d'ell, com podria ser un hospital geriàtric o un patronat d'escoles infantils. Només quan el document inclou també els organismes autònoms se l'anomena pressupost consolidat. En municipis on els organismes autònoms⁷ tenen un pes important i disposen d'un pressupost considerable, és necessari analitzar el consolidat. Del contrari, els comptes poden veure's molt reduïts si només s'examinen els ingressos i despeses del consistori.

⁶ BOE. (10 de març de 2004). Real Decreto Legislativo 2/2004, de 5 de marzo, por el que se aprueba el texto refundido de la *Ley Reguladora de las Haciendas Locales*. Recuperat el 10 de gener de 2014, de: <https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2004-4214>

⁷ Tot i demanar-ho expressament, la majoria d'ajuntaments menorquins no han cedit els pressupostos consolidats sinó únicament els del propi consistori. No és un gran problema ja que la importància dels organismes autònoms aquí és relativament baixa. Només a Ciutadella i Maó tenen un cert pes. Tampoc han cedit les liquidacions, sinó les previsions, la qual cosa ha de quedar clara a les visualitzacions de dades.

Les tipologies de classificacions del pressupost les marca el Ministeri d'Economia i Hisenda a través de la *Orden EHA/3565/2008*⁸, de 3 de desembre, per la qual s'aprova l'estructura dels pressuposts de les entitats locals. S'estructuren segons la naturalesa econòmica de les partides (classificació econòmica, *Figura 2*) o segons la funció a la qual es destinen (classificació funcional). L'econòmica distribueix els comptes per capítols, separant les operacions corrents de les de capital i de les financeres. Així, els capítols econòmics d'ingressos són: impostos directes, impostos indirectes, taxes i altres ingressos, transferències corrents, ingressos patrimonials, alienació d'inversions reals, transferències de capital, actius financers i passius financers. I els capítols econòmics de despeses són: despeses de personal, despeses en béns i serveis, despeses financeres, transferències corrents, inversions reals, transferències de capital, actius financers i passius financers.

CAPÍTOLS	DENOMINACIÓ	Import
	1. OPERACIONS NO FINANCERES	
	1.1 OPERACIONES CORRIENTES	
1	DESPESES DE PERSONAL.	3.619.805,00
2	DESPESES CORRENTS EN BÉNS I SERVEIS.	4.270.175,00
3	DESPESES FINANCERES.	852.400,00
4	TRANSFERÈNCIES CORRENTS.	497.445,00
	1.2 OPERACIONES DE CAPITAL	
6	INVERSIONS REALS.	470.100,00
7	TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL.	38.900,00
	2. OPERACIONS FINANCERES	
9	PASSIUS FINANCERS.	1.345.025,08
	TOTAL PRESSUPOST DESPESES _Δ	11.093.850,08

RESUM		
(AVANTPROJECTE) ESTAT D'INGRESSOS		
CAPÍTOLS	DENOMINACIÓ	Import
	1. OPERACIONS NO FINANCERES	
	1.1 OPERACIONES CORRIENTES	
1	IMPOSTOS DIRECTES.	6.086.000,00
2	IMPOSTOS INDIRECTES.	113.000,00
3	TAXES, PREUS PÚBLICS I ALTRES INGRESSOS.	1.683.870,00
4	TRANSFERÈNCIA CORRENTS.	2.569.435,00
5	INGRESSOS PATRIMONIALS.	563.100,00
	1.2 OPERACIONES DE CAPITAL	
7	TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL.	78.445,08
	TOTAL PRESSUPOST D'INGRESSOS _Δ	11.093.850,08

Figura 2. Classificació econòmica del pressupost d'Alaior per 2014

La classificació funcional utilitza àrees de despesa, polítiques i grups de programes. Les àrees són: serveis públics bàsics —inclou seguretat i mobilitat ciutadana, benestar comunitari o medi ambient—, actuacions de protecció i promoció social —pensions, serveis socials, ajudes al treball—, producció de béns de caràcter preferent —sanitat, educació, cultura o esports—, actuacions de caràcter econòmic —indústria, comerç, turisme, transport o infraestructures—, actuacions de caràcter general —òrgans de govern o administració financera— i deute públic.

La norma aprovada el 2008 —en vigor a partir de 2010— introdueix varies modificacions sobre l'anterior, aprovada el 1988, que convé tenir en compte. Canvien les nomenclatures d'algunes partides i, sobretot, els codis. A l'apartat funcional, s'eliminen algunes àrees i difereixen els números que identifiquen les polítiques de despesa i els grups de programes.

⁸ BOE. (10 de desembre de 2008). *Orden EHA/3565/2008, de 3 de diciembre, por la que se aprueba la estructura de los presupuestos de las entidades locales*. Recuperat el 20 de gener de 2014, de: <<http://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2008-19916>>

2. Fases del projecte

2.1 Recerca de dades

Sense dades no hi ha projecte. Per això calia esgotar totes les vies possibles per tal d'obtenir-les. Abans de contactar amb els vuit ajuntaments, les dues formes d'obtenir dades eren clares: els webs municipals i del ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. El primer recurs va resultar ser totalment inútil. La majoria d'ajuntaments o bé no pengen els seus pressupostos a la xarxa o bé ho fan però amb la classificació general per capítols econòmics que de poc serveix per fer un anàlisi profund. Sovint, a més, no els actualitzen. A algun municipi, l'últim pressupost *online* era de 2011.

El Ministeri d'Hisenda sí aporta documentació útil a través de la pàgina de dades obertes de les Entitats Locals. El web permet descarregar en arxius Excel els pressupostos —la previsió— i les liquidacions pressupostàries —els ingressos i despeses finals— dels últims 10 anys de tots els municipis espanyols, entre ells els menorquins. Les liquidacions inclouen la classificació econòmica d'ingressos i despeses i la funcional. Un altre document accessible és el deute acumulat dels municipis —entre 2008 i 2013. Amb aquestes dades es podia visualitzar un panorama general però no entrar en les partides més desglossades, les quals no facilita el Ministeri d'Hisenda. Això caldria sol·licitar-ho directament als consistoris.

A banda de l'episodi de finals d'agost a Ciutadella, la primera sol·licitud del pressupost de cara al treball va efectuar-se el 25 de novembre de 2013. Maó i Sant Lluís van ser els dos primers consistoris. En ambdós casos la reacció va ser la mateixa: has de fer una instància i ja t'avisarem. La funcionària de Maó va confessar que en els 20 anys que portava a l'Ajuntament, mai ningú li havia demanat el pressupost municipal. No era estrany, doncs, que no sapigués com procedir i que, d'entrada, pensés que aquell document no es podia entregar. La dinàmica dels següents mesos va ser la mateixa: demanar, ajuntament per ajuntament, els pressuposts dels últims anys.

2.1.1 Principals dificultats

A ningú se li escapa que treballar amb l'administració pública equival a fer-ho a un ritme tranquil, sense pressa. Poden passar mesos entre que fas una instància i et contacten, et poden dir que demà t'ho enviaran i a la setmana encara no ho han fet, i et poden dir que ho

estan gestionant quan en realitat ho tenen aparcat fins a nou avís. És la burocràcia i calia conviure-hi. Per sort, sis mesos són prou llargs.

Però el problema no era només el temps. Fer la majoria de gestions des de Barcelona, per telèfon o correu electrònic, també ha dificultat la reproducció. Si ja és complicat de per sí demanar documentació que no estan acostumats a donar, fer-ho per via telefònica o per *email* encara ho és més. No només era contactar d'aquesta forma, sinó convèncer a cada ajuntament perquè enviés, d'alguna forma, les dades digitalment. Alguns d'ells deien: "Molt bé, cap problema, tenim preparada la documentació a les dependències municipals. Passa quan vulguis a consultar-la o a recollir-la". Altres, fins i tot, creien que la millor opció seria gravar els arxius a un CD i enviar-lo per correu postal. "Pesa massa com per adjuntar-lo a un correu electrònic", justificaven. Tot plegat posava encara més pals a les rodes.

2.1.2 Les 10 excuses dels consistoris

Durant els cinc mesos d'obtenció de dades —gairebé fins al final del projecte—, s'han recopilat tot un seguit de reaccions dels municipis per tal d'aplaçar l'entrega de la documentació o, inclús, evitar-la. Esquivant eufemismes, queda prou de manifest que es tracta d'excuses molt ben trobades. A continuació⁹ les deu més destacables —no s'identifiquen les persones i els ajuntaments per respecte, però es tracta de respostes literals:

1. *Hauries de fer una instància primer. Ja t'avisarem.*
2. *Estem "liats" tancant el pressupost de l'any vinent i no disposem de temps per gestionar la teva petició.*
3. *El pressupost és un document només disponible pels ciutadans d'aquest municipi.*
4. *L'interventor es troba ara mateix de vacances.*
5. *Estem molt "liats" després de l'aturada nadalenca i no tindrem temps per enviar-te'ls.*
6. *La llei ens obliga a posar-lo a disposició per fer consultes però no a entregar-te una còpia.*
7. *Jo només sóc la secretaria, truca d'aquí a dues setmanes i pregunta per algú de comptabilitat.*

⁹ Les 10 excuses juntament amb una reflexió sobre els primers mesos de recerca de dades es van publicar originalment al blog personal de l'autor (<http://davidmunozsastre.com/2014/01/28/presupuestos-ayuntamientos-excusas/>). L'article va provocar que diferents mitjans de comunicació s'interessessin pel projecte i, fins i tot, que l'alcalde de Ciutadella es comprometés fer les gestions necessàries per publicar els pressupostos al web del consistori (Figura 3). A l'annex 2 es recullen els articles dels mitjans de comunicació.

8. *No t'ho podem passar digitalment perquè els arxius són massa pesats.*
9. *Estic aquí des de fa només tres anys, els pressuposts anteriors no sé qui els té.*
10. *Treballo a l'ajuntament des de fa 20 anys i ningú mai m'havia demanat un pressupost. Espera que ho pregunto.*

Figura 3. La resposta de l'alcalde de Ciutadella a l'article del blog

2.1.3 De la documentació demanada a la obtinguda

No seria just culpar només als consistoris en aquest procés de recollida de dades. Probablement, si s'hagués tingut clar des d'un principi els tipus de classificacions de pressupostos i els diferents documents que els acompanyen, tot hauria estat més ràpid i àgil. El fet de demanar de forma genèrica els pressupostos va provocar que cada municipi remetés documents amb estructures diferents —tal i com es mostra a la *Figura 4* i a l'annex 3— en funció de com interpretaven la sol·licitud o què els interessava remetre. En cada cas, tant si s'havia de fer la instància com si era suficient un *email*, la informació demanada era la següent:

- *El pressupost consolidat (inclou també el dels organismes autònoms) de l'ajuntament per al 2013 (i pel 2014, en cas d'estar aprovat) amb el major nivell de desglossament o detall possible.*
- *Els pressupostos d'anys anteriors (enrere fins a 2006) i a poder ser les liquidacions pressupostàries per tal d'establir una comparativa i una relació amb la crisi econòmica.*
- *Els pressupostos en la classificació funcional per programes de despesa.*
- *Sempre i quan fos possible, la informació en format digital (Excel o PDF)*

Tot i els entrebancs, no hi ha hagut cap municipi que s'hagi negat a donar informació. Tots han entregat documentació¹⁰, però a diferents nivells i, com deia, en estructures i formats diversos. La majoria han entregat pressupostos no consolidats —és a dir, sense incloure els organismes autònoms dependents del consistori— i no liquidacions —les previsions d'ingressos i despeses i no les executades finalment.

Classificació de les dades obtingudes			
A través de les sol·licituds als diferents municipis			
Ajuntament	Període	Format	Contingut
Alaior	2006-2014	PDF generat amb Sicalwin	Classificació econòmica i funcional, memòria i annex del deute
Ciutadella	2008-2014	En paper i PDF de 2014	Classificació econòmica i per programes
Ferrerries	2008-2014	Fulla de càlcul Open Office	Classificació econòmica
Maó	2004-2014	Fulla de càlcul Excel	Classificació econòmica, per programes i subprogrames
Mercadal	2006-2014	PDF generat amb Sicalwin	Classificació econòmica
Sant Lluís	2007-2014	PDF generat amb Sicalwin	Classificació per àrea de despesa, política i grup de programa
Es Castell	2005-2014	PDF escanejat	Classificació econòmica i funcional
Migjorn Gran	2008-2014	PDF generat amb Sicalwin	Classificació econòmica, funcional, per àrees, per programes i resums
A través de les dades obertes d'Hisenda			
Municipis	Període	Format	Contingut
Tots	2008-2013	Fulla de càlcul Excel	Deute acumulat
Tots	2004-2012	Fulla de càlcul Excel	Liquidacions pressupostàries: classificació econòmica i funcional

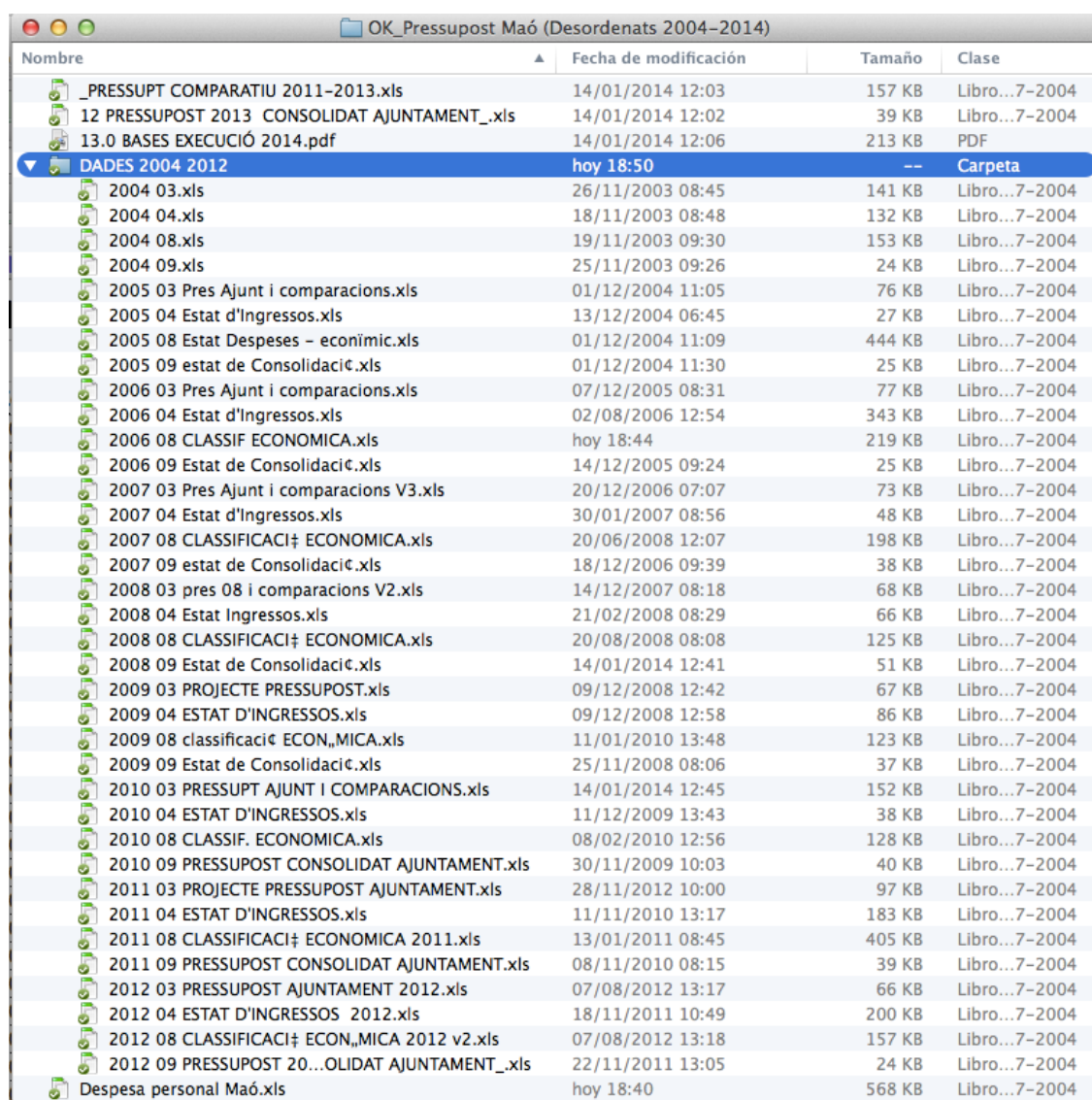
Figura 4. Les dades obtingudes dels consistoris i d'Hisenda

¹⁰ Sicalwin és el programa informàtic que els vuit ajuntaments de Menorca fan servir per gestionar els seus comptes i tràmits econòmics (pressupostos, recaptació d'impostos, taxes, etc.). A l'annex 1 es detalla una anècdota sobre aquest *software* que, en realitat, facilita moltíssim l'extracció de dades pressupostàries per part dels consistoris.

2.2 Neteja i estructuració de dades

2.2.1 Uns formats caòtics

La primera i a priori més important fase, la de trobar les dades, havia acabat i donava pas a una altre d'igual o més complicada. Era el moment de donar una estructura i una coherència a tot aquell caos de dades per poder treballar-les sense tornar boig. En paraules d'Alberto Cairo, especialista en visualització de dades, era necessari convertir “informació desestructurada en informació estructurada” (Cairo, 2011: 33). Calia transformar-la en *Open Data*. La carpeta “DADES 2004 2012” (Figura 5), enviada així mateix per l'Ajuntament de Maó, exemplifica perfectament aquesta necessària neteja —abans, fins i tot, d'obrir els propis arxius.

Nombre	Fecha de modificación	Tamaño	Clase
_PRESSUPT COMPARATIU 2011-2013.xls	14/01/2014 12:03	157 KB	Libro...7-2004
12 PRESSUPOST 2013 CONSOLIDAT AJUNTAMENT_.xls	14/01/2014 12:02	39 KB	Libro...7-2004
13.0 BASES EXECUCIÓ 2014.pdf	14/01/2014 12:06	213 KB	PDF
DADES 2004 2012	hoy 18:50	--	Carpeta
2004 03.xls	26/11/2003 08:45	141 KB	Libro...7-2004
2004 04.xls	18/11/2003 08:48	132 KB	Libro...7-2004
2004 08.xls	19/11/2003 09:30	153 KB	Libro...7-2004
2004 09.xls	25/11/2003 09:26	24 KB	Libro...7-2004
2005 03 Pres Ajunt i comparacions.xls	01/12/2004 11:05	76 KB	Libro...7-2004
2005 04 Estat d'Ingressos.xls	13/12/2004 06:45	27 KB	Libro...7-2004
2005 08 Estat Despeses - econòmic.xls	01/12/2004 11:09	444 KB	Libro...7-2004
2005 09 estat de Consolidaci.xls	01/12/2004 11:30	25 KB	Libro...7-2004
2006 03 Pres Ajunt i comparacions.xls	07/12/2005 08:31	77 KB	Libro...7-2004
2006 04 Estat d'Ingressos.xls	02/08/2006 12:54	343 KB	Libro...7-2004
2006 08 CLASSIF ECONOMICA.xls	hoy 18:44	219 KB	Libro...7-2004
2006 09 Estat de Consolidaci.xls	14/12/2005 09:24	25 KB	Libro...7-2004
2007 03 Pres Ajunt i comparacions V3.xls	20/12/2006 07:07	73 KB	Libro...7-2004
2007 04 Estat d'Ingressos.xls	30/01/2007 08:56	48 KB	Libro...7-2004
2007 08 CLASSIFICACI+ ECONOMICA.xls	20/06/2008 12:07	198 KB	Libro...7-2004
2007 09 estat de Consolidaci.xls	18/12/2006 09:39	38 KB	Libro...7-2004
2008 03 pres 08 i comparacions V2.xls	14/12/2007 08:18	68 KB	Libro...7-2004
2008 04 Estat Ingressos.xls	21/02/2008 08:29	66 KB	Libro...7-2004
2008 08 CLASSIFICACI+ ECONOMICA.xls	20/08/2008 08:08	125 KB	Libro...7-2004
2008 09 Estat de Consolidaci.xls	14/01/2014 12:41	51 KB	Libro...7-2004
2009 03 PROJECTE PRESSUPOST.xls	09/12/2008 12:42	67 KB	Libro...7-2004
2009 04 ESTAT D'INGRESSOS.xls	09/12/2008 12:58	86 KB	Libro...7-2004
2009 08 classificaci ECON,MICA.xls	11/01/2010 13:48	123 KB	Libro...7-2004
2009 09 Estat de Consolidaci.xls	25/11/2008 08:06	37 KB	Libro...7-2004
2010 03 PRESSUPT AJUNT I COMPARACIONS.xls	14/01/2014 12:45	152 KB	Libro...7-2004
2010 04 ESTAT D'INGRESSOS.xls	11/12/2009 13:43	38 KB	Libro...7-2004
2010 08 CLASSIF. ECONOMICA.xls	08/02/2010 12:56	128 KB	Libro...7-2004
2010 09 PRESSUPOST CONSOLIDAT AJUNTAMENT.xls	30/11/2009 10:03	40 KB	Libro...7-2004
2011 03 PROJECTE PRESSUPOST AJUNTAMENT.xls	28/11/2012 10:00	97 KB	Libro...7-2004
2011 04 ESTAT D'INGRESSOS.xls	11/11/2010 13:17	183 KB	Libro...7-2004
2011 08 CLASSIFICACI+ ECONOMICA 2011.xls	13/01/2011 08:45	405 KB	Libro...7-2004
2011 09 PRESSUPOST CONSOLIDAT AJUNTAMENT.xls	08/11/2010 08:15	39 KB	Libro...7-2004
2012 03 PRESSUPOST AJUNTAMENT 2012.xls	07/08/2012 13:17	66 KB	Libro...7-2004
2012 04 ESTAT D'INGRESSOS 2012.xls	18/11/2011 10:49	200 KB	Libro...7-2004
2012 08 CLASSIFICACI+ ECON,MICA 2012 v2.xls	07/08/2012 13:18	157 KB	Libro...7-2004
2012 09 PRESSUPOST 20...OLIDAT AJUNTAMENT_.xls	22/11/2011 13:05	24 KB	Libro...7-2004
Despesa personal Maó.xls	hoy 18:40	568 KB	Libro...7-2004

Figura 5. Tots els arxius enviats per l'ajuntament de Maó per correu electrònic.

2.2.2 Fulles de càlcul verticals

Un pas clau va ser entendre que per facilitar l'anàlisi i visualització posteriors, l'estructura de les fulles de càlcul havia de ser vertical, l'anomenada *raw data* (Figura 6). Les columnes mostraven diferents tipus de dades: any, municipi, població, partida de despesa, quantitat de despesa, etc. D'aquesta forma, cada fila incloïa informació d'un únic element, en aquest cas el municipi, i un cop neta la fulla de càlcul, els filtres i les taules dinàmiques facilitaven l'anàlisi.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Any	IdMun	Municipi	Població	CodDesp	Partida de despesa	Despesa	% total despeses	Despeses per habitant
15	31/12/04	2	Ciutadella	26.073	4	Transferències corrents	1.745.561,41	5,68%	66,95
16	31/12/04	2	Ciutadella	26.074	5	Fons de contingència	0,00	0,00%	0,00
17	31/12/04	2	Ciutadella	26.073	6	Inversions reals	7.047.665,34	22,94%	270,31
18	31/12/04	2	Ciutadella	26.073	7	Transferències de capital	459.576,95	1,50%	17,63
19	31/12/04	2	Ciutadella	26.073	8	Actius financers	0,00	0,00%	0,00
20	31/12/04	2	Ciutadella	26.073	9	Passius financers	1.727.200,32	5,62%	66,24
21	31/12/04	2	Ciutadella	26.073	0	Total despeses	30.728.090,95	100,00%	1.178,54
22	31/12/04	3	Ferrerries	4.338	1	Despeses de personal	1.261.252,34	23,55%	290,75
23	31/12/04	3	Ferrerries	4.338	2	Béns corrents i serveis	1.078.074,66	20,13%	248,52
24	31/12/04	3	Ferrerries	4.338	3	Despeses financeres	36.017,16	0,67%	8,30
25	31/12/04	3	Ferrerries	4.338	4	Transferències corrents	798.636,03	14,91%	184,10
26	31/12/04	3	Ferrerries	4.339	5	Fons de contingència	0,00	0,00%	0,00
27	31/12/04	3	Ferrerries	4.338	6	Inversions reals	2.039.981,29	38,09%	470,26
28	31/12/04	3	Ferrerries	4.338	7	Transferències de capital	0,00	0,00%	0,00
29	31/12/04	3	Ferrerries	4.338	8	Actius financers	21.067,00	0,39%	4,86
30	31/12/04	3	Ferrerries	4.338	9	Passius financers	120.108,90	2,24%	27,69
31	31/12/04	3	Ferrerries	4.338	0	Total despeses	5.355.137,38	100,00%	1.234,47
32	31/12/04	4	Mao	26.536	1	Despeses de personal	9.411.757,54	39,48%	354,68
33	31/12/04	4	Mao	26.536	2	Béns corrents i serveis	6.328.774,26	26,55%	238,50
34	31/12/04	4	Mao	26.536	3	Despeses financeres	406.376,82	1,70%	15,31
35	31/12/04	4	Mao	26.536	4	Transferències corrents	2.008.723,99	8,43%	75,70
36	31/12/04	4	Mao	26.537	5	Fons de contingència	0,00	0,00%	0,00
37	31/12/04	4	Mao	26.536	6	Inversions reals	3.342.573,10	14,02%	125,96
38	31/12/04	4	Mao	26.536	7	Transferències de capital	1.117.332,97	4,69%	42,11
39	31/12/04	4	Mao	26.536	8	Actius financers	38.266,29	0,16%	1,44
40	31/12/04	4	Mao	26.536	9	Passius financers	1.187.525,00	4,98%	44,75
41	31/12/04	4	Mao	26.536	0	Total despeses	23.841.329,97	100,00%	898,45

Figura 6. Exemple de fulla de càlcul amb estructura vertical raw data

2.2.3 Tecnologies: Tabula, ScraperWiki i Google Refine

La majoria de dades no arribaven en format fulla de càlcul, sinó en document PDF. En el millor dels casos, estava generat de forma digital, la qual cosa permetia convertir aquell arxiu en fulla de càlcul fàcilment. En el pitjor, eren documents escanejats que complicaven l'extracció de les taules. En ambdós casos, però, varies tecnologies proporcionaven solucions. És el cas de la plataforma ScraperWiki i l'aplicació Tabula. Els dos *software* de llicència oberta, molt coneguts en el sector de la visualització i del periodisme de dades, permeten transformar els PDF en fulles de càlcul amb resultats impressionants.

Si bé ja teníem les fulles de càlcul, aquestes podien estar desordenades o podien incloure infinitat de petites errades, faltes o espais innecessaris. Per netejar-les sense necessitat de fer-ho fila per fila, la millor eina és Google Refine (*Figura 8*), capaç de detectar repeticions i faltes per corregir-les en un clic. Aquesta aplicació també permet dividir columnes o canviar paraules de forma massiva. Quan treballes amb fulles de càlcul que tenen més de 5.000 files, l'existència d'aquest programa et fa feliç.

Netejar totes les dades obtingudes dels vuit consistoris suposava una inversió de temps molt elevada. Per això, es va optar per plantejar primer quines àrees dels pressupostos eren més interessants per anar a buscar la informació concreta quan calgués. Així, els *datasets* netejats inicialment només serien els del Ministeri d'Hisenda i el de Maó. La resta es netejarien sobre la marxa.

The figure displays two side-by-side screenshots of the Google Refine application, showing how data is structured and cleaned. Both screenshots are titled 'Dataset general 2004-2014' and are attributed to 'David Muñoz Sastre'.

Left Screenshot: The spreadsheet shows a dataset with columns: Ano, IdMun, Municipio, Poblacion, Coding, Partida (Clas. Eco), Ingreso, % del total, and Por ciudad. The formula bar shows the HLOOKUP formula: `=HLOOKUP(F2;'2004'!D$2:M$11;3;false)`. The data is organized by year (2004) and municipality (Alaior, Ciudadella, Ferreries, Maó). The 'Ingreso' column is highlighted in blue.

Right Screenshot: The spreadsheet shows a similar dataset but with a different formula: `=HLOOKUP(F2;'2004'!D$2:M$11;3;false)`. The data is organized by year (2004) and municipality (Alaior, Ciudadella, Ferreries, Maó). The 'Ingreso' column is highlighted in blue.

Figura 7. Estructurant les dades d'Hisenda amb la fórmula HLookup (a la dreta l'arxiu original i a l'esquerra el dataset ordenat)

Cluster & Edit column "Partida"

This feature helps you find groups of different cell values that might be alternative representations of the same thing. For example, the two strings "New York" and "new york" are very likely to refer to the same concept and just have capitalization differences, and "Gödel" and "Godel" probably refer to the same person. [Find out more...](#)

Method: **key collision** Keying Function: **fingerprint** 8 clusters found

Cluster Size	Row Count	Values in Cluster	Merge?	New Cell Value
2	9	<ul style="list-style-type: none"> Contr.Serv.Estud.Trab.Tec. (5 rows) Contr.Serv.Estud.Trab.Tec. (4 rows) 	☐	Contr.Serv.Estud.Trab.Tec
2	7	<ul style="list-style-type: none"> Pers. Eventual - Cultura (5 rows) Pers. Eventual - Cultura (2 rows) 	☐	Pers. Eventual - Cultura
2	7	<ul style="list-style-type: none"> Interessos Prestec Inversions 2007 - Lc (4 rows) Interessos Lc Prestec Inversions 2007 (3 rows) 	☐	Interessos Prestec Inversions 2007
2	8	<ul style="list-style-type: none"> Pers. Eventual - Formació..... (5 rows) Pers. Eventual - Formació..... (3 rows) 	☐	Pers. Eventual - Formació.....
2	9	<ul style="list-style-type: none"> Prensa, Llibres, Subscripcions-Arxiu (5 rows) Prensa, Llibres, Subscripcions-Arxiu (4 rows) 	☐	Prensa, Llibres, Subscripcions-A
2	11	<ul style="list-style-type: none"> Pers. Eventual - R.G.A. (6 rows) Pers. Eventual - R.G.A. (5 rows) 	☐	Pers. Eventual - R.G.A.
2	11	<ul style="list-style-type: none"> Vestuari-atenció Primària (10 rows) Vestuari-atenció Primària (1 rows) 	☐	Vestuari-atenció Primària

Select All Deselect All Merge Selected & Re-Cluster Merge Selected & Close Close

Figura 8. Una de les opcions de Google Refine és trobar automàticament petites variacions de paraules per corregir-les automàticament

	A	B	C	D	E	F		A	E	F	G	H
1	Ajuntament de Maó						1	Any	Subprograma	Àrea	Codi econòmic	Capítol
2	PRESSUPOST DE DESPESES - EXERCICI 2008 - CLASSIFICACIÓ						2	2029	2008	Organs de govern	1	1200001
3							3	2030	2008	Serveis jurídics	1	1200001
4							4	2031	2008	Contractació	1	1200001
5							5	2032	2008	Recursos humans	1	1200001
6							6	2033	2008	Polícia	2	1200001
7							7	2034	2008	Urbanisme	4	1200001
8							8	2035	2008	Obra pública	4	1200001
9							9	2036	2008	Enllumenat	4	1200001
10							10	2037	2008	Aigua i sanejament	4	1200001
11							11	2038	2008	Ciutat i medi ambient	4	1200001
12							12	2039	2008	Serveis cultura	4	1200001
13							13	2040	2008	Esports	4	1200001
14							14	2041	2008	Vies públiques	5	1200001
15							15	2042	2008	Intervenció	6	1200001
16							16	2043	2008	Gestió tributària i recaptació	6	1200001
17							17	2044	2008	Organs de govern	1	1210001
18							18	2045	2008	Serveis jurídics	1	1210001
19							19	2046	2008	Contractació	1	1210001
20							20	2047	2008	Recursos humans	1	1210001
21							21	2048	2008	Polícia	2	1210001
22							22	2049	2008	Urbanisme	4	1210001
23							23	2050	2008	Obra pública	4	1210001
24							24	2051	2008	Enllumenat	4	1210001
25							25	2052	2008	Aigua i sanejament	4	1210001
26							26	2053	2008	Ciutat i medi ambient	4	1210001
27							27	2054	2008	Cultura	4	1210001
28							28	2055	2008	Esports	4	1210001
29							29	2056	2008	Vies públiques	5	1210001
30							30	2057	2008	Intervenció	6	1210001
31							31	2058	2008	Gestió tributària i recaptació	6	1210001
32							32	2059	2008	Organs de govern	1	1300001
33							33	2060	2008	Serveis jurídics	1	1300001
34							34	2061	2008	Recursos humans	1	1300001
35							35	2062	2008	Informàtica	1	1300001
36							36	2063	2008	Oficina atenció ciutadana	1	1300001
37							37	2064	2008	Polícia	2	1300001
38							38	2065	2008	Formació	3	1300001
39							39	2066	2008	Assistència primària	3	1300001
40							40	2067	2008	Mediació social	3	1300001
41							41	2068	2008	Residència geriàtrica assistida	4	1300001
42							42	2069	2008	Sanitat	4	1300001
43							43	2070	2008	Llaçer	4	1300001
44							44	2071	2008	Educació	4	1300001
45							45	2072	2008	Urbanisme	4	1300001
46							46	2073	2008	Despeses (net 2)	4	1300001
47							47	2074	2008	Despeses (net 2)	4	1300001

Figura 9. L'arxiu original en brut (esquerra) i el net, tractat amb Google Refine (dreta)

2.3 Anàlisi i visualització

“Visualitzar es fer visibles i comprensibles al ser humà aspectes i fenòmens de la realitat que no són accessibles a l'ull, i molts d'ells ni tan sols són de naturalesa visual” (Costa, 1998). Era el moment, doncs, de fer comprensibles les dades recopilades amb visualitzacions.

2.3.1 La màgia dels filtres i les taules dinàmiques

Si ets capaç de dominar la fulla de càlcul tens al teu abast una eina molt potent capaç de fer màgia amb dades. Les fórmules —per copiar automàticament informació d'altres fulles o fer operacions matemàtiques, *Figura 7*—, els filtres —per visualitzar determinades variables, *Figura 10*— i les taules dinàmiques —per descobrir fàcilment tendències, *Figura 11*— que ofereix aquest programa són els “trucs” emprats per analitzar les dades.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Any	IdMu	Municipi	Població	CodDes	Partida de despesa	Despesa	% total despesa	Despeses per habitat
12	31/12/04	2	Ciudadella	26.073	1	Despeses de personal	9.976.085,91	32,47%	382,62
92	31/12/05	2	Ciudadella	26.972	1	Despeses de personal	11.274.978,12	29,30%	418,03
172	31/12/06	2	Ciudadella	27.468	1	Despeses de personal	11.921.764,95	36,35%	434,02
252	31/12/07	2	Ciudadella	28.017	1	Despeses de personal	13.256.820,76	38,44%	473,17
332	31/12/08	2	Ciudadella	28.696	1	Despeses de personal	14.088.765,96	38,23%	490,97
412	31/12/09	2	Ciudadella	29.160	1	Despeses de personal	14.643.077,89	35,65%	502,16
492	31/12/10	2	Ciudadella	29.247	1	Despeses de personal	14.636.293,35	33,51%	500,44
572	31/12/11	2	Ciudadella	29.315	1	Despeses de personal	14.048.760,20	38,40%	479,23
652	31/12/12	2	Ciudadella	29.580	1	Despeses de personal	12.691.059,37	34,00%	429,04
732	31/12/13	2	Ciudadella	29.629	1	Despeses de personal	12.929.832,26	42,20%	436,39
812	01/01/14	2	Ciudadella	29.629	1	Despeses de personal	10.409.835,08	34,78%	351,34

Figura 10. Un filtre t'ajuda a seleccionar part de les dades. En aquest cas, una partida concreta d'un municipi

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
3	Suma de Despesa	Etiquetas de columna												
4	Etiquetas de fila	31/12/04	31/12/05	31/12/06	31/12/07	31/12/08	31/12/09	31/12/10	31/12/11	31/12/12	31/12/13	01/01/14	Total general	
5	Any													
6	Despeses de personal	2733657,32	3108411,48	3559611,13	3919683,69	4230521,33	4460837,14	4315967,36	4127463,87	3266130,42	3650360	3319805	40692448,74	
7	Béns corrents i serveis	2522924,1	2782520,95	2889094,33	3420984,65	3448378,18	3172217,34	2965345,75	4197518,39	4204255,36	4480260	4270175	38353674,05	
8	Despeses financeres	171172,67	158506	186046,59	242892,66	369166,63	324039,72	286840,82	420190,8	532240,37	749870	852400	4293366,26	
9	Transferències corrents	664573,39	690348,48	611398,43	1185169,61	1088423,99	1064830,41	1069043,12	786403,05	484202,8	490850	497445	8632688,28	
10	Fons de contingència	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
11	Inversions reals	1482197,59	2384270,7	2747948,43	2992338,32	4921139,2	4375128,05	4317555,9	1352734,81	763013,56	561100	470100	26167676,56	
12	Transferències de capital	111197,24	46608,5	14105,06	59470,63	18086,03	45271,81	45115,53	60039,04	382171	382071	134025,08	1415546,83	
13	Actius financers	12899,78	35550	23150	21850	40200	54390,51	27557,13	11774,8	0	0	0	0	
14	Passius financers	784191,56	678290,22	766769,95	660849,59	77879,77	722091,29	333732,55	740288,05	941313,91	947100	134025,08	1415546,83	
15	Total despeses	8482813,65	9884506,33	10798123,92	12503239,15	14193795,13	14218806,27	13361158,16	11696412,81	10229313,56	10229313,56	13361158,16	127080477,2	
16	Ciudadella													
17	Despeses de personal	9976085,91	11274978,12	11921764,95	13256820,76	14088765,96	14643077,89	14636293,35	14048760,2	12691020,76	12691020,76	14048760,2	12691020,76	
18	Béns corrents i serveis	9487011,62	10563538,61	10666512,51	11503905,37	13051150,27	11349318,54	12190472,27	9925694,39	1478840,82	1478840,82	9925694,39	1478840,82	
19	Despeses financeres	284889,4	214469,71	413205,61	534307,87	741177,71	730962,57	746932,69	706777,8	811077,8	811077,8	706777,8	811077,8	
20	Transferències corrents	1745561,41	1413092,86	1783779,94	1952946,01	2316494,49	3166181,84	2331880,24	1634684,79	172967,7	172967,7	1634684,79	172967,7	
21	Fons de contingència	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
22	Inversions reals	7047665,34	4957314,28	7302080,55	5026949,98	4757578,12	7340814,48	9322456,28	7521909,44	321367,1	321367,1	7521909,44	321367,1	
23	Transferències de capital	459576,95	846262,15	676559,62	1911794,59	856709,04	1970208,81	1925529,1	521924,76	679854,86	679854,86	521924,76	679854,86	
24	Actius financers	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
25	Passius financers	1727200,32	9206482,49	31011,25	300036,16	1038677,76	1873029,08	2520421,47	2226326,39	341831,58	341831,58	2226326,39	341831,58	
26	Total despeses	30728090,95	38476138,22	32794914,43	34486760,74	36850553,35	41073593,21	43673985,4	36586077,77	37332320,77	37332320,77	36586077,77	37332320,77	
27	El Castell													
28	Despeses de personal	1788892,32	1923688,91	2119452,96	2404086,29	2849218,07	3090466,62	3075423,95	2929500,59	248647,1	248647,1	2929500,59	248647,1	
29	Béns corrents i serveis	1158598,96	1312048,9	1546194,93	1630062,29	2047205,32	1727627,52	1620814,64	1465224,69	190723,8	190723,8	1465224,69	190723,8	
30	Despeses financeres	33659,98	63754,48	78949,9	108469,29	156491,04	145911,16	77665,06	95044,11	9529,4	9529,4	95044,11	9529,4	
31	Transferències corrents	312972,51	339169,27	362619,57	368572,97	424678,14	434612,66	379871,37	471939,3	42023,5	42023,5	471939,3	42023,5	
32	Fons de contingència	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
33	Inversions reals	835744,87	1198070,9	1202362,96	2650511,3	4152067,63	2593142,74	1725462,69	347713,35	7444,2	7444,2	347713,35	7444,2	
34	Transferències de capital	99583,53	49369,23	278079,99	104897,77	51679,62	84855,25	100964,76	126112,72	990,0	990,0	126112,72	990,0	
35	Actius financers	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
36	Passius financers	143428,65	216530,52	256926,58	280886,57	325155,85	325155,85	358579,15	353995,28	4197,1	4197,1	353995,28	4197,1	
37	Total despeses	4372880,82	5102632,21	5844586,89	7547486,48	10006495,67	8401771,8	7338781,62	5789530,04	61722,4	61722,4	5789530,04	61722,4	
38	Ferrières													
39	Despeses de personal	1261252,34	1344604,4	1462389,3	1617959,79	1792482,03	1904230,61	1831223,93	1789719,16	163067,1	163067,1	1789719,16	163067,1	
40	Béns corrents i serveis	1078074,66	824624,1	868956,21	903456,67	1093123,57	1232659,74	1912336,18	2003802,66	1818,1	1818,1	2003802,66	1818,1	
41	Despeses financeres	36017,16	29348,53	29787,15	3570,08	32102,98	45237,34	74270,1	71677,79	1193,1	1193,1	71677,79	1193,1	

Figura 11. Les taules dinàmiques et permeten detectar tendències fàcilment

2.3.2 Les cinc àrees analitzades dels pressupostos

El llenguatge tècnic dels pressupostos i la inacabable informació que aquests contenen obliga a acotar al màxim. Per això, a l'hora de presentar les dades en un format visual s'ha optat per atendre a cinc àrees temàtiques d'ingressos —impostos— i despeses —serveis bàsics, treballadors, deute i inversions— més rellevants. De cada àrea s'han plantejat una sèrie de preguntes clau —per exemple, a quin municipi els seus habitants paguen més impostos de mitjana. Les visualitzacions interactives creades amb el programa *Tableau Public* han permès respondre a aquestes qüestions i mostrar les dades més interessants.

2.3.2.1 Àrea 1. Impostos

És una de les fonts principals d'ingressos¹¹ de tot ajuntament i la que implica directament als ciutadans. En aquest cas, les qüestions plantejades inicialment són les següents:

- *A quins municipis es paguen més impostos a nivell absolut i en funció dels habitants?*
- *Com es distribueixen els ingressos d'aquesta partida en funció dels tipus d'impostos?*
- *La tendència és que aquest ingrés sigui cada cop més important en el conjunt dels recursos públics?*
- *Com s'ha reduït l'impost indirecte de construccions des de l'inici de la crisi?*

Amb les dades¹² del Ministeri d'Hisenda i la documentació pressupostària dels consistoris s'ha pogut extreure la informació més rellevant que respon a les preguntes:

- **Més i menys impostos:** Maó preveu ingressar 17'2 milions d'euros en impostos aquest any. El segueix Ciutadella, amb 15. El tercer és Alaior, amb 6'2. És lògic, són els tres municipis amb més habitants. El que menys és Es Migjorn, amb un milió.
- **Més i menys impostos en proporció als habitants:** Es Mercadal, amb 946 euros per habitant de previsió pel 2014, és el que més recapta segons la població. Resulta interessant

¹¹ En un futur es preveu analitzar també altres partides d'impostos que afecten directament als ciutadans, com el pagament de taxes o preus públics. Així, per exemple, una pregunta de recerca podria ser: *a quin municipi es paguen més multes de trànsit?*

¹² Aquí s'han utilitzat els capítols 1 (Impostos directes) i 2 (Impostos indirectes) de la classificació econòmica d'ingressos per saber les xifres d'impostos generals i les partides en detall que els dos primers capítols engloben per conèixer els ingressos amb cada tipus d'impost.

comprovar que en els últims anys el municipi de 5.425 habitants ha estat sempre al primer lloc. El segueix Es Migjorn Gran, amb 736 euros. Són els dos únics ajuntaments governats amb majoria del PSOE. A Ferreries i Es Castell no arriben als 500 per habitant —459 i 470 respectivament. La resta d'ajuntaments es mouen entre els 500 i els 670 euros.

- **Més i menys impostos en proporció als ingressos totals i tendència:** Es Castell depèn en major mesura dels impostos, que suposen un 65% dels seus ingressos. Al 2009 només eren un 32%. A Alaior el percentatge és del 56%. Ciutadella i Maó, molt igualats, tenen un 51%. I el que menys, Ferreries, amb un 44% —aquest municipi és el que ha experimentat un creixement més elevat, passant del 22% l'any 2004 al 44% d'ara. La proporció tendeix a créixer. Si l'any 2004 la mitjana estava en el 30%, avui supera el 50%. Per tant, la major part dels consistoris depenen cada vegada més de la recaptació dels impostos directes i indirectes.
- **Distribució dels ingressos segons els diferents tipus d'impostos:** l'impost que permet obtenir més ingressos a tots els consistoris és el de Béns Immobles (IBI) de naturalesa urbana. Suposa, avui, entre el 75 i el 84%. La tendència en els últims set anys és clarament creixent, en especial a dos municipis de llevant, Maó i Sant Lluís. El primer passa de 52% —any 2008— a 80% —any 2014—; i el segon, de 59% (2008) a 75% (2014).
- **Impost indirecte de construccions:** baixa en picat a tots els consistoris. Dels gairebé 3 milions de Ciutadella al 2004, als 300.000 euros d'ara. Dels 700.000 euros de Sant Lluís, als 60.000 d'ara. Dels 1'7 milions de Maó, als 250.000 d'ara.

Escaneja el codi
QR o clica aquest
[enllaç](#) per accedir
a la visualització
interactiva dels
impostos

2.3.2.2 Àrea 2. Serveis bàsics

Amb aquesta àrea s'analitzen les despeses pròpies de la gestió urbana d'un municipi, els ajuts socials i les despeses considerades per millorar la qualitat de vida dels ciutadans —educació, sanitat, cultura, oci, festes i esports. Les preguntes inicials són:

- *Quina és la despesa de cada Ajuntament per mantenir els serveis públics urbans bàsics —aigua, enllumenat públic, seguretat, recollida d'escombraries? I a quin ajuntament li costa més diners aquesta gestió urbana?*
- *Les despeses de promoció i protecció social —ajuts a joves, aturats, gent major, acció social o reinserció laboral— han augmentat o disminuït amb la crisi?*
- *D'entre les partides pròpies per millorar la qualitat de vida dels ciutadans —educació, sanitat, cultura, oci, festes i esports— quina és la que ha patit majors retallades?*

Amb les dades¹³ del Ministeri d'Hisenda i la documentació pressupostària dels consistoris s'ha pogut extreure la informació més rellevant que respon a les preguntes:

- **El cost de la gestió urbana:** l'important d'aquesta àrea és mostrar al ciutadà què li costa al municipi mantenir serveis tan bàsics com la seguretat o el trànsit dels carrers, la recollida d'escombraries o el subministrament d'aigua. Així, el programa de benestar comunitari —neteja viària, subministrament d'aigua, recollida de residus, enllumenat públic o cementiris— suposa entre 200 i 400 euros de despesa per habitant, essent Maó la ciutat on més costa —al 2014 302 euros però quatre anys enrere 420 euros. La seguretat i mobilitat ciutadana —ordre públic, ordenació del trànsit o extincions— suposa menys despeses i ronda el 20 i el 30% dels serveis públics bàsics. A Es Mercadal és on costa més per persona (193 euros) i a Es Castell on menys (115 euros). Si ens fixem en la proporció d'aquest programa sobre la resta dels serveis, en canvi, Es Castell es qui es troba més amunt també, amb el 30%.
- **Més protecció social degut a la crisi?** en general el programa de Serveis socials creix els últims quatre anys, però sense canvis molts significatius. Només a Es Castell baixa. Si l'any 2010 suposava gairebé 500.000 euros, avui són 360.000.
- **Retallades en béns “preferents”:** tot i que els ajuntaments no tenen grans competències en sanitat, educació, cultura o esports, convé analitzar aquestes partides per comprovar les

¹³ Aquí s'han seleccionat les polítiques de despesa de les àrees 1 (Serveis públics bàsics), 2 (Actuacions de protecció i promoció social) i 3 (Producció de béns de caràcter preferent) de la classificació funcional.

prioritats dels governs locals i si realment tracten aquests béns com a preferents. Cal tenir en compte, però, que els municipis petits sovint no gasten en sanitat perquè no disposen de cap centre de salut sinó que depenen d'altres municipis. La tendència mostra que la despesa total en aquestes partides ha disminuït els darrers anys, però sanitat, educació i cultura es mantenen. Per tant, és el programa d'esports —ajudes a entitats esportives, instal·lacions, promoció de l'esport— el que ha experimentat una major retallada. Fixem-nos en Sant Lluís: l'any 2010 destinava gairebé un milió d'euros als esports i aquest any té previst gastar-ne menys de 400.000. Això li ha permès donar més importància a la cultura, que s'ha incrementat en prop de 100.000 euros.

Escaneja el codi
QR o clica aquest
[enllaç](#) per accedir
a la visualització
interactiva dels
serveis bàsics

2.3.2.3 Àrea 3. Treballadors públics

Aquesta acostuma a ser un tipus d'informació que genera bastant interès als ciutadans, la que fa referència a les retribucions de tot el personal i dels càrrecs electes. Les preguntes de la recerca són:

- *Què representa el personal sobre les despeses totals?*
- *Quants treballadors públics hi ha a cada ajuntament?*
- *Com es distribueixen les despeses de personal segons la tipologia de treballadors públics?*
- *Quina és la retribució concreta dels alcaldes, membres del govern i regidors?*
- *La despesa en càrrecs electes s'ha reduït amb la crisi?*

Amb les dades¹⁴ del Ministeri d'Hisenda i la documentació pressupostària dels consistoris s'ha pogut extreure la informació més rellevant que respon a les preguntes:

- **Els personal sobre les despeses totals:** en general, suposa entre un 30 i un 45% de les despeses generals. Però hi ha excepcions, inferiors i superiors. Es Castell és qui té un percentatge més elevat en els últims temps, arribant a destinar l'any 2011 un 50% —3 milions— del pressupost al personal —al 2014 serà un 45%—. Per baix, en canvi, destaca Es Mercadal (PSOE). En els últims 10 anys mai ha arribat a gastar més d'un 26% en personal. L'any 2004, quan els demés rondaven el 30%, aquest consistori només va gastar un 13'92%, la qual cosa li va permetre destinar un 26% a béns corrents i un 35% a inversions reals. Pel que fa als dos grans, Ciutadella i Maó, s'han mogut entre el 30 i el 40% els darrers 10 anys, és a dir uns 10 milions d'euros. Cal destacar, però, que a Ciutadella entre 2008 i 2011 la despesa en personal passava dels 14 milions. Al 2014 estan a 34 i 32% respectivament.
- **Número de treballadors públics:** degut a les dificultats per accedir a la informació relativa als llocs de treball, aquest ítem de la recerca es desenvoluparà en un futur.
- **Distribució de despeses segons tipus de personal:** les retribucions i complements del personal funcionari —per exemple, un interventor o un policia— i del laboral —un professor o un cap de brigada— suposen entre un 60 i un 70% de la despesa en personal. Tot i que és

¹⁴ Aquí s'ha seleccionat el capítol 1 (Personal) de la classificació econòmica de despeses i els articles corresponents a cada tipus de treballador públic. També s'ha utilitzat informació del Butlletí Oficial de les Illes Balears.

més freqüent que la despesa en funcionaris sigui major, també pot passar que ho sigui la de personal laboral. És el cas d'Es Migjorn Gran, amb 390.000 euros en laboral (41%) i 243.000 en funcionaris (25%); o Sant Lluís, amb 1'7 milions d'euros en personal laboral (43%) i 900.000 euros en funcionaris (22%) l'any 2014.

- La despesa en membres dels òrgans de govern (polítics) i personal directiu es situa entre el 2% i el 6% de la despesa total de personal. D'altra banda, alguns ajuntaments també tenen personal eventual —càrrecs de confiança nomenats pels polítics— però no suposen més del 2% i la tendència general mostra que han anat desapareixent degut a les retallades.

Municipi i partides	2008		2011		2014	
	Despeses de personal	Proporció	Despeses de personal	Proporció	Despeses de personal	Proporció
▼ Ciutadella						
Personal funcionari	3.805.105,37	34,43%	3.866.528,83	33,74%	3.735.450,95	35,83%
Personal laboral	3.252.177,90	29,42%	3.369.651,00	29,41%	3.203.968,79	30,73%
Quotes i prestacions socials	2.709.921,32	24,52%	3.001.722,01	26,20%	2.762.146,25	26,49%
Incentius al rendiment	607.301,09	5,49%	745.527,40	6,51%	486.831,88	4,67%
Òrgans de govern	427.756,32	3,87%	318.834,08	2,78%	221.437,21	2,12%
Personal eventual	198.288,00	1,79%	127.765,92	1,12%	0,00	0,00%
Altres dietes i indemnitzacions	52.500,00	0,47%	28.500,00	0,25%	16.210,00	0,16%
Altres personal	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Total Ciutadella	11.053.050,00	100,00%	11.458.529,24	100,00%	10.426.045,08	100,00%
▼ Maó						
Personal funcionari	3.106.948,00	26,43%	3.276.899,00	27,38%	2.486.859,00	23,28%
Personal laboral	4.531.441,00	38,55%	5.192.693,00	43,39%	4.986.648,00	46,68%
Quotes i prestacions socials	3.303.355,00	28,10%	3.141.391,75	26,25%	2.544.306,00	23,82%
Incentius al rendiment	403.145,00	3,43%	30.000,00	0,25%	260.072,00	2,43%
Òrgans de govern	400.712,00	3,41%	323.381,25	2,70%	275.381,00	2,58%
Personal eventual	0,00	0,00%	0,00	0,00%	126.385,00	1,18%
Altres dietes i indemnitzacions	9.000,00	0,08%	3.000,00	0,03%	2.000,00	0,02%
Altres personal	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Total Maó	11.754.601,00	100,00%	11.967.365,00	100,00%	10.681.651,00	100,00%

Figura 12. Comparativa de la distribució de despeses de personal entre Ciutadella i Maó

- **El que cobren els polítics:** els ajuntaments no han cedit informació concreta sobre les retribucions de cada membre de govern, de l'alcalde o dels regidors. Tot i així, aquesta informació es publica als butlletins oficials de cada comunitat i, si saps com i on buscar-la, es pot trobar. El sou que rebran els polítics durant un mandat concret és una de les primeres decisions que es prenen un cop celebrades les eleccions i configurada la corporació municipal. Normalment s'aprova al Ple extraordinari celebrat poques setmanes després de la cita electoral. En aquest cas, donat que les últimes eleccions municipals van ser el 22 de maig de 2011, calia buscar les paraules clau "retribucions", "règim de dedicacions" o "sous" acompanyades del nom d'algun polític als butlletins de juny o juliol d'aquell any. Una vegada més, els inconvenients eren diversos: el cercador del BOIB¹⁵ no funciona massa bé i, a més, cada consistori ho publica emprant paraules diferents —batle en comptes d'alcalde o

¹⁵ Butlletí Oficial de les Illes Balears

assignació en comptes de retribució. Després de moltes cerques, finalment es va poder accedir a les dades¹⁶, que són les que es mostren a la *Figura 13*.

Com pot resultar lògic, els dos municipis més grans són els que retribueixen millor als seus alcaldes. Tot i les característiques molt semblants de Ciutadella i Maó, l'alcaldeessa maonesa cobra més que el ciutadellenc ja que aquest últim va optar per rebaixar la retribució dels polítics un cop accedí al govern, per contribuir al sanejament de les arques —els anteriors alcaldes ciutadellencs cobraven més de 3.500 euros mensuals. Un sou just? S'hauria de comparar amb el treball que duen a terme i amb el que cobren alcaldes de municipis semblants. La retribució d'Ana del Frago —Barberà del Vallès, també 30.000 habitants— és de 75.000 euros anuals, molt propera a la del president del Govern, Mariano Rajoy (78.000).

Municipi	Alcalde/ssa	Partit	Sou mensual	Sou anual	Font
Maó	Águeda Reynés Calvache	PP	3.655,49 €	51.176,86 € (14 pagues)	BOIB 127 de 20/08/2011 (p. 57)
Ciutadella	José Maria de Sintas Zaforteza	PP	2.660,35 €	37.244,9 € (14 pagues)	BOIB 107 de 14/07/2011 (p. 115)
Sant Lluís	Cristóbal Coll Alcina	PP	2.357 €	33.005,63 € (14 pagues)	BOIB 105 de 09/07/2011 (p. 275)
Es Migjorn Gran	Pedro G. Moll Triay	PSOE	1.839,64 €	25.755 € (14 pagues)	BOIB 111 de 21/07/2011 (p. 138)
Es Castell	José Luis Camps	PP	1.615 €	19.380 € (12 pagues)	BOIB 114 de 28/07/2011 (p. 144)
Es Mercadal	Francesc Ametller Pons	PSOE	1.425 €	19.950 € (14 pagues)	Acta del Ple extraordinari de 05/07/2011
Alaior	Misericordia Sugranyes	PP	Cobra com a diputada al Parlament	—	Acta del Ple extraordinari de 28/06/2011
Ferrerries	Manuel Monerris	PP	Cobra com a diputat al Parlament	—	BOIB 108 de 16/07/2011 (p. 158)

Figura 13. Retribucions en brut dels alcaldes de Menorca pel mandat 2011-2015

¹⁶ Juntament amb el sou dels alcaldes també apareixen, en alguns casos, les retribucions de tinent d'alcalde, delegats d'àrea i regidors a temps parcial o complet. En aquest cas s'ha optat per mostrar només les dedicacions dels alcaldes.

- **Evolució de la retribució dels càrrecs electes:** les retribucions dels polítics han experimentat un descens (*Figura 14*) els últims anys, la qual cosa resulta lògica i fins i tot necessària. En alguns municipis han baixat poc, com a Es Mercadal, de 139.600 a 134.040 euros. En d'altres, la davallada frega el 50%. És el cas de les dues ciutats més grans, Ciutadella i Maó, que en qüestió de sis anys han passat de superar els 400.000 euros a estar per davall dels 280.000.

Municipi i partides	2008		2014	
	Despeses de personal	Proporció	Despeses de personal	Proporció
▼ Ciutadella	427.756,32	3,87%	221.437,21	2,12%
Òrgans de govern	427.756,32	3,87%	221.437,21	2,12%
▼ Maó	400.712,00	3,41%	275.381,00	2,58%
Òrgans de govern	400.712,00	3,41%	275.381,00	2,58%
▼ Sant Lluís	163.767,55	4,00%	137.239,78	3,43%
Òrgans de govern	163.767,55	4,00%	137.239,78	3,43%
▼ Alaior	161.400,00	3,90%	99.100,00	2,68%
Òrgans de govern	161.400,00	3,90%	99.100,00	2,68%
▼ Es Mercadal	139.600,00	5,87%	134.040,00	5,44%
Òrgans de govern	139.600,00	5,87%	134.040,00	5,44%
▼ Es Castell	102.758,35	3,51%	84.000,00	3,05%
Òrgans de govern	102.758,35	3,51%	84.000,00	3,05%
▼ Ferreries	93.300,00	5,22%	74.500,00	4,16%
Òrgans de govern	93.300,00	5,22%	74.500,00	4,16%
▼ Es Migjorn Gran	56.207,00	6,05%	46.320,00	4,88%
Òrgans de govern	56.207,00	6,05%	46.320,00	4,88%

Figura 14. Evolució de les despeses en òrgans de govern

Escaneja el codi QR
o clica aquest [enllaç](#)
per accedir a la
visualització
interactiva dels
treballadors públics

2.3.2.4 Àrea 4: Deute

Com a la resta de nivells de l'administració, el major llastre dels ajuntaments és el deute que van acumulant, que en alguns casos pot ser alarmant. Les preguntes aquí són:

- *Els municipis de Menorca, en general, estan endeutats?*
- *Quins ajuntaments tenen un deute major en xifres absolutes, en proporció als seus habitants i segons els seus ingressos corrents?*
- *Les despeses fruit del deute quin volum representen dins dels pressupostos a dia d'avui i com han evolucionat els últims anys?*

Amb les dades¹⁷ del Ministeri d'Hisenda i la documentació facilitada pels consistoris, en aquest cas els annexos del deute, s'ha pogut extreure la informació més rellevant que respon a les preguntes

- **Deute menorquí total:** Els vuit ajuntaments acumulen un deute de 67 milions d'euros. És una xifra molt elevada, tenint en compte que la suma d'ingressos prevista per aquest any és de 100 milions. Ciutadella —setè més endeutat de les Balears per davall de Palma, Calvià, Lluçmajor, Sant Josep de sa Talaia, Santa Eulàlia i Eivissa— i Maó —vuitè més endeutat de les Balears— tenen 22'1 i 20 milions de deute respectivament. Ciutadella superava els 27'1 milions l'any 2010. Els segueix de lluny Alaior, amb 9'8. El menys endeutat és, lògicament, el municipi més petit, Es Migjorn Gran, amb 843.000 euros.
- **Deute segons població i ingressos corrents:** Alaior té el més alt, amb 1.000 euros per habitant, seguit per Es Mercadal —802. Després venen Ciutadella i Maó, amb 747 i 698. El que menys és Es Castell, amb 486. Si comparem el deute amb els ingressos corrents —impostos, taxes i transferències corrents— torna a ser Alaior el municipi més afectat, on el deute suposa un 97'6% dels seus ingressos corrents. Com més s'apropa a 100 aquest percentatge, més alarmant resulta la situació. Si supera el 110%, l'Estat podria intervenir el consistori. El 2012, Alaior va arribar a tenir un 108'8%. El segon sempre ha estat Ciutadella, vorejant el 80%, tot i que al 2013 la xifra ha baixat i el seu deute suposa un 74% dels seus ingressos corrents.

¹⁷ Aquí s'ha seleccionat el deute viu (acumulat) dels consistoris i la càrrega financera (el que paguen cada any en concepte de deute). Ambdues dades les facilita el Ministeri d'Hisenda.

- **Despeses fruit del deute:** Ciutadella pagarà aquest any 4'2 milions en concepte d'amortitzacions i interessos per préstecs demanats; Maó 3.1 i Alaior 2'2. Són els tres municipis que durant l'última dècada han destinat més diners al retorn del deute. És destacable que Ciutadella només va pagar 410.000 l'any 2006 i Alaior 440.000 l'any 2008. El 2005, Ciutadella va destinar bona part de les seves despeses a sufragar el deute, 9'4 milions. Probablement per reduir el passiu acumulat aprofitant que els ingressos, aquell any, van ser els més alts de la darrera dècada: 44 milions.

Escaneja el codi QR
o clica aquest [enllaç](#)
per accedir a la
visualització
interactiva del **deute**

2.3.2.5 Àrea 5: Inversions

És el capítol que permet comprovar la capacitat dels ajuntaments de crear noves infraestructures o millorar les existents. Les preguntes inicials són:

- *Com s'han reduït les inversions en infraestructures i terrenys els darrers anys?*
- *Quines conseqüències han tingut les expropiacions a les dues ciutats més grans, Ciutadella i Maó?*

Amb les dades¹⁸ del Ministeri d'Hisenda i la documentació pressupostària dels consistoris s'ha pogut extreure la informació més rellevant que respon a les preguntes

- **Davallada en picat de les inversions:** és una tendència general que els consistoris ja no poden invertir en compra, millora o construcció d'infraestructures com ho feien abans, perquè els recursos econòmics s'han vist disminuïts i el deute ha augmentat. Només cal veure la *Figura 15* per comprovar la davallada en picat i en tots els sentits d'aquest capítol. El total general ens mostra que al 2008 es superava el nivell d'inversions de 2004, però que la crisi ha fet baixar la xifra dels 26 als 8 milions d'inversions sumant les de tots els municipis. Es Mercadal, Es Migjorn, Es Castell i Maó han sapigut aguantar millor la davallada, a diferència d'Alaior, Sant Lluís, Ferreries i Ciutadella. Els dos últims, han passat de dos milions a 150.000 euros i de set milions a un milió respectivament.

Municipi	2004		2008		2014	
	Despesa en inversions	% sobre despeses	Despesa en inversions	% sobre despeses	Despesa en inversions	% sobre despeses
▼ Alaior	1.482.197,59	17,47%	4.921.139,20	34,67%	470.100,00	4,36%
Inversions reals	1.482.197,59	17,47%	4.921.139,20	34,67%	470.100,00	4,36%
▼ Ciutadella	7.047.665,34	22,94%	4.757.578,12	12,91%	1.020.911,05	3,41%
Inversions reals	7.047.665,34	22,94%	4.757.578,12	12,91%	1.020.911,05	3,41%
▼ Es Castell	835.744,87	19,11%	4.152.067,63	41,49%	427.000,00	7,37%
Inversions reals	835.744,87	19,11%	4.152.067,63	41,49%	427.000,00	7,37%
▼ Ferreries	2.039.981,29	38,09%	2.989.855,15	39,84%	150.000,00	3,13%
Inversions reals	2.039.981,29	38,09%	2.989.855,15	39,84%	150.000,00	3,13%
▼ Mao	3.342.573,10	14,02%	4.767.246,17	14,21%	2.249.615,00	6,90%
Inversions reals	3.342.573,10	14,02%	4.767.246,17	14,21%	2.249.615,00	6,90%
▼ Mercadal	3.341.104,26	35,62%	2.962.685,44	27,84%	2.055.100,00	20,58%
Inversions reals	3.341.104,26	35,62%	2.962.685,44	27,84%	2.055.100,00	20,58%
▼ Migjorn Gran	499.277,31	28,48%	381.371,07	15,00%	236.565,08	10,11%
Inversions reals	499.277,31	28,48%	381.371,07	15,00%	236.565,08	10,11%
▼ Sant Lluís	4.464.207,78	41,35%	1.732.568,00	18,64%	1.438.573,25	13,43%
Inversions reals	4.464.207,78	41,35%	1.732.568,00	18,64%	1.438.573,25	13,43%
Total general	23.052.751,54	217,08%	26.664.510,78	204,60%	8.047.864,38	69,29%

Figura 15. Comparativa de la despesa en inversions

¹⁸ Aquí s'ha seleccionat el capítol 6 (Inversions reals) de la classificació econòmica de despeses i les partides que aquest inclou.

- **Conseqüències de les expropiacions:** l'adquisició de terrenys privats per part dels consistoris sumat a l'escassa capacitat econòmica per invertir en noves infraestructures ha provocat que aquesta partida es destini en gran mesura només al pagament de les indemnitzacions per haver expropiat. Un exemple clar el trobem a Ciutadella. Aquest 2014 té previst invertir 958.000 euros en infraestructures, dels quals 853.000 serviran per pagar anualitats dels terrenys de Santa Rita i els terrenys de la piscina, adquirits anys enrere. La resta, 60.000 euros, es destinaran a vies públiques i cultura. Quelcom semblant passa a Maó, que aquest any haurà de pagar 381.000 euros per una expropiació de Llucmaçanes i una altra al carrer de Santa Rosa.

Escaneja el codi QR
o clica aquest [enllaç](#)
per accedir a la
visualització
interactiva de les
inversions

2.3.3 Tableau, *chapeau*

Existeixen infinitat d'eines, gratuïtes o de pagament, simples o complexes, per convertir dades en gràfics de tot tipus. El mateix Excel o la versió de fulla de càlcul de Google, inclús, ofereixen la possibilitat de generar visualitzacions. Però d'entre tota la oferta, només un software, Tableau Public, reunia les característiques fonamentals que es buscaven: que fos gratuït, intuïtiu, interactiu, adaptable al màxim i fàcilment exportable per afegir-lo a un web.

Aquest programa optimitzat per Windows permet plantejar visualitzacions complexes de cadascun dels cinc eixos sense necessitat de programar codi. El fet de poder emprar filtres que l'usuari pot seleccionar al seu gust, crear composicions amb diverses variables o personalitzar les caixes d'informació cada vegada que el ratolí passa damunt d'un element del gràfic era tot el necessari per construir bones visualitzacions.

“En visualització i infografia, el que es mostra acostuma a ser tan important com que el que s'elimina” (Cairo, 2011: 26). Per això, sempre s'ha intentat construir gràfics que, sense perdre complexitat i profunditat, fossin clars i intuïtius.

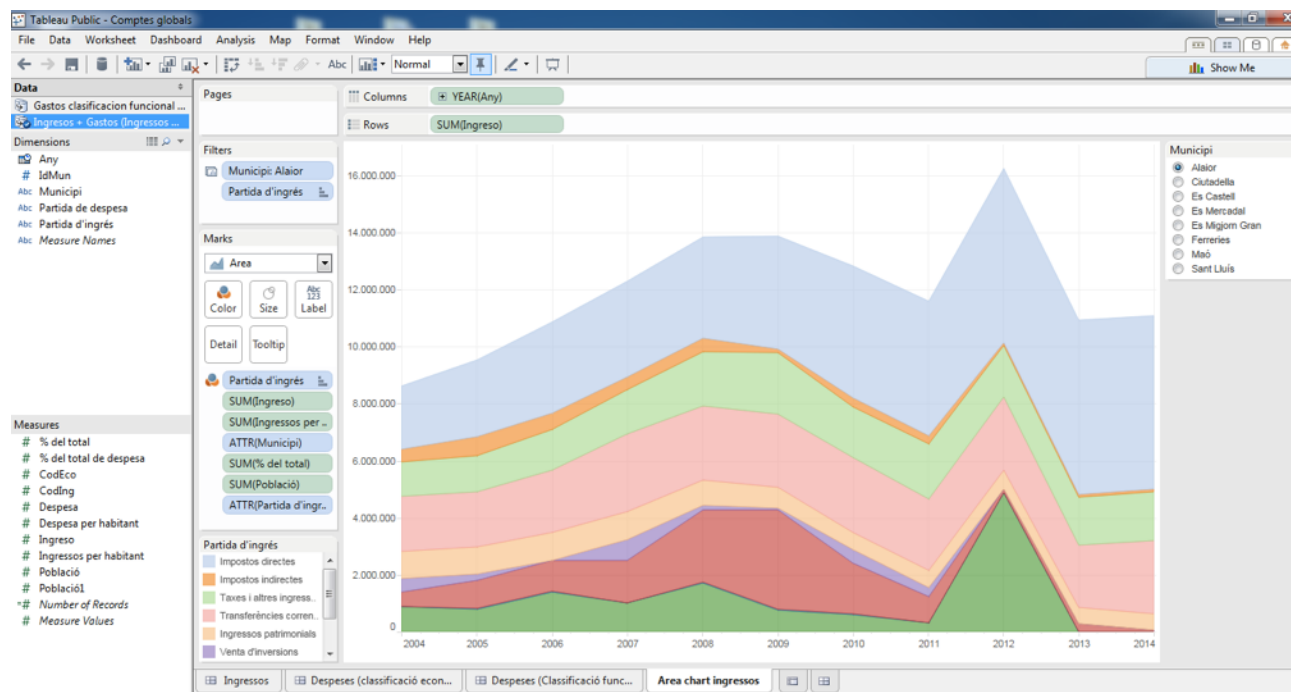

Figura 16. L'editor del programa Tableau Public

3. La plataforma web

La plataforma onvanesmeusdoblers.com és el producte final, el resultat de tot aquest procés de recollida, neteja, anàlisi i visualització de dades dels pressupostos. El web està allotjat a un servidor propi i construït amb el gestor de continguts Wordpress (wordpress.org) i la plantilla *premium* The One Pager, dissenyada per WooThemes.

Figura 17. Portada del web

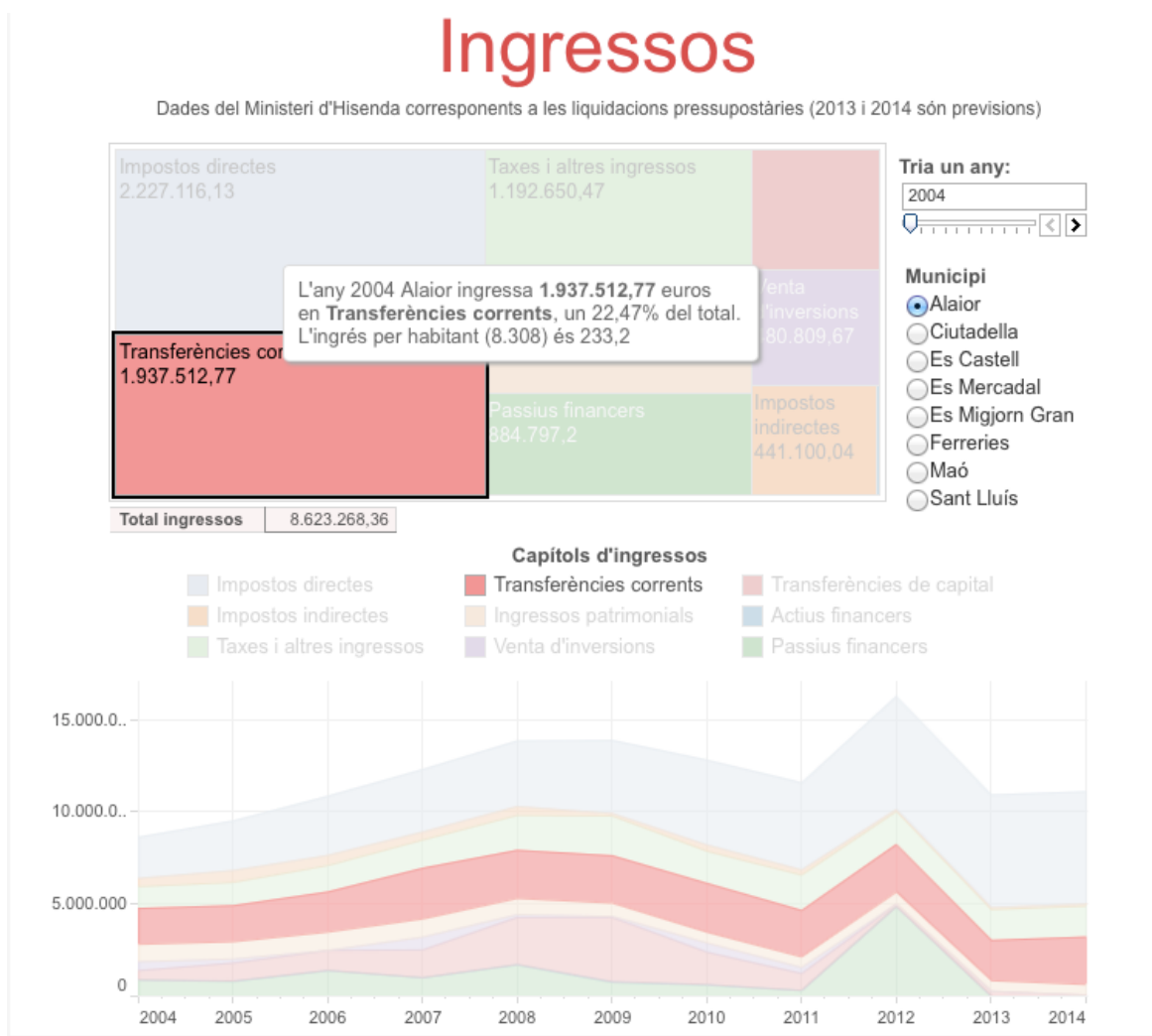

Figura 18. Una de les visualitzacions inserides a al web, sobre els ingressos dels consistoris

3.1 Objectius del web

La plataforma parteix amb un disseny molt visual —amb colors i tipografies modernes, imatges i logotips propis— però sense deixar de banda que el més important és la usabilitat que ofereix a l'usuari. Aquesta s'ha intentat potenciar al màxim amb l'estil de pàgina web vertical (*scroll*), el disseny adaptat a cada dispositiu i l'eliminació de tota distracció —per exemple, les barres laterals o *sidebars*.

Un altre dels objectius ha estat plantejar un web multimèdia —diferents formats—, interactiu —visualitzacions personalitzables— i obert a la participació de l'usuari a través de l'enviament d'opinions o comentaris. La idea és que els ciutadans menorquins puguin proposar qüestions que es podrien abordar en un futur amb noves visualitzacions o que expliquin les seves experiències a l'hora de sol·licitar informació municipal. D'entrada, una de les seccions del web inclou opinions de diversos menorquins sobre la transparència de les administracions i la necessària implicació dels ciutadans (*Figura 19*).

Figura 19. La secció d'opinió ciutadana del web

3.2 Arquitectura de continguts

Calia enganxar a l'usuari des de la primera visita. Per això era necessària una pàgina inicial atractiva que mostrés clarament les característiques del projecte. Així, a la *home* hi ha el logotip amb l'eslògan i diferents seccions separades per una tonalitat diferent. La primera d'elles després de la capçalera és un triple destacat que mostra els objectius del projecte emfatitzant els pressupostos (origen de les dades), les visualitzacions (el tractament d'aquestes per fer-les intel·ligibles) i els ajuntaments oberts (la finalitat última de la idea).

Figura 20. Menú de navegació

El tercer espai de la *home* és un *slider* amb imatges i informació clau de cada consistori; el quart, una visualització interactiva que mostra un panorama general dels comptes municipals amb una perspectiva històrica. Sense entrar en detalls, permet a l'usuari fer-se una idea de les dades. El següent espai conté una breu explicació de les diferents àrees treballades i les enllaça amb les pàgines corresponents. I finalment, just abans del peu de pàgina on hi ha el logotip i un enllaç a l'autor, hi ha la secció de participació ciutadana.

El menú superior, visible en tot moment, conté quatre elements amb els respectius subapartats. El primer, *Inici*, permet retornar a la pàgina principal; el segon, *Els teus doblers*, inclou la visualització dels ingressos provinents dels impostos que paguen els ciutadans i inclourà les demés que faixin referència a taxes o multes; el tercer, *Com es gasten*, mostra les diferents pàgines de les àrees de despesa; i finalment el quart, *El projecte*, permet a l'usuari consultar les preguntes freqüents del projecte, la cronologia (Figura 21) o accedir a les dades utilitzades.

Figura 21. Cronologia amb les fases del projecte

4. Conclusions i reflexions

Arribat aquest punt em pregunto si ha valgut la pena aquest gran repte. Si calia posar tants esforços per fer, d'alguna forma, el treball pel qual s'haurien de responsabilitzar les administracions públiques. Si havia de ser tant crític amb els ens locals quan en realitat els ajuntaments són només una petita part de l'engranatge burocràtic. Sens dubte, la resposta a les tres qüestions és sí per diferents motius. Per la satisfacció personal que m'ha aportat el projecte, per les reaccions dels diferents consistoris, per la conscienciació ciutadana a la qual he pogut contribuir i, sobretot, perquè tota aquesta informació i totes aquestes barreres abans romanien ocultes i ara ja han vist la llum. En certa manera, els consistoris han entès que no poden seguir descuidant com fins ara la seva transparència. I han fet algunes passes interessants. El que no penjava el pressupost al web ara ho fa; el que el penjava però no l'actualitzava des de 2011, ara posa el més actual; el que només publicava els capítols econòmics ara ofereix un PDF amb més detalls. En definitiva, quelcom s'ha aconseguit. Qui sap si d'aquí un temps, emparats per la nova llei de transparència, algun dels ajuntaments arrancarà un projecte de govern obert com els que ja estan desenvolupant altres comunitats.

També em pregunto quins errors he comès i, per tant, què faria diferent si tornés a començar aquest Treball Final de Grau. Potser m'hauria d'haver enfocat només a certs municipis per poder fer un anàlisi més profund, hauria d'haver estat més precís a l'hora de sol·licitar la informació, hauria d'haver-me plantejat les diferents preguntes de la recerca molt abans o hauria d'haver treballat amb menys dades per no saturar al potencial lector/usuari i a mi mateix. En qualsevol cas, totes aquestes errades formen part del projecte i només puc fer que sentir-me orgullós d'haver-les comès. No hauria après tant, sens dubte, de no haver estat així.

Quan vaig idear aquest projecte sabia que tindria alguns impediments per aconseguir certa informació, però no era conscient de la dimensió d'aquests. La manca de transparència ha resultat ser molt més del que m'esperava. I ara, després d'experimentar-la, em pregunto qui en té la culpa. Si és una qüestió de partits polítics o tant se val quin color governi ja que el problema radica en la cultura política. Si són els funcionaris i el personal d'administració, en definitiva amb qui tracta el ciutadà, els que intenten amagar-ho o són els seus caps els que els ho impedeixen quan ells voldrien ser més oberts. Si el que volen, dificultant l'accés al pressupost públic, és amagar determinada informació per preservar poder, perquè els ciutadans no coneguin certes coses. Una vegada més, la resposta tendeix a sí. I això implica una lectura errònia dels que tenen el poder: si no obrim la informació econòmica, ningú ens

podrà criticar perquè no tindran les dades per fer-ho. Doncs justament al contrari: si no obres la informació econòmica, només transcendiran els problemes i els entrebancs, i es perdrà tot l'esforç que es fa des d'un consistori, que no acostuma a ser poc.

I ara, què? El projecte mor aquí? Si les respostes anteriors eren un sí, aquesta és clarament un no. No s'acaba. Encara hi ha moltes dades per analitzar: les transferències de l'Estat, les multes, les propietats dels ajuntaments, les entitats bancàries amb les quals tenen contractats els préstecs... Hi manca examinar també la gestió econòmica de l'òrgan de govern de l'Illa, el Consell Insular, molt més transparent que els ajuntaments pel que fa a la publicació dels pressupostos. I, perquè no, resultaria interessant portar més enllà dels pressupostos l'*Open Data* menorquí per analitzar temes de turisme o immigració. La motivació segueix intacta per afrontar aquests reptes i fer de Menorca una illa transparent més enllà de les seves aigües.

Sempre que es treballa amb dades és fonamental conèixer tot el que les envolta i contextualitzar-les per no atribuir causes errònies, correlacions equivocades i, en definitiva, falses interpretacions que desinformaran al lector. En aquest sentit, resoldre dubtes amb la font que ha cedit les dades o amb experts que les coneguin és cabdal. Una de les tasques dels propers mesos serà aquesta: tornar a contactar amb els consistoris, aquesta vegada no per sol·licitar més dades, sinó perquè valorin les que en el seu dia van remetre. Posats a triar, no estaria gens malament poder compartir opinions i reflexions amb els alcaldes, els màxims representants i responsables de cada municipi. Per quan arribi la ocasió, ja sé quina serà la primera pregunta:

Els teus fills et diuen en què es gasten la paga setmanal?

5. Bibliografia i referències

Bibliografia

- Cairo, A. (2011). *El arte funcional. Infografía y visualización de información*. Madrid: Alamut.
- Costa, J. (1998). *La esquemática: visualizar la información*. Barcelona: Paidós.

Referències electròniques

Fonts de dades

- Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas. (s.f.). *Datos presupuestarios de los entes locales*. Recuperat el 20 d'abril de 2014, de <<http://serviciosweb.meh.es/apps/entidadeslocales/>>
- Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas. (s.f.). *Datos abiertos*. Recuperat el 10 de març de 2014, de <<http://www.minhap.gob.es/es-ES/Datos%20Abiertos/Paginas/Catalogodedatosabiertos.aspx>>
- Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas. (s.f.). *Deuda viva de las entidades locales*. Recuperat el 10 de maig de 2014, de <<http://www.minhap.gob.es/es-es/areas%20tematicas/administracion%20electronica/oveell/paginas/deudaviva.aspx>>
- IBESTAT (s.f.). *Institut d'Estadística de les Illes Balears*. Recuperat el 13 de març de 2014, de: <<http://www.ibestat.cat/ibestat/inici>>.
- Sindicatura de Comptes de les Illes Balears (s.f.). *Rendición de cuentas, portal del ciudadano*. Recuperat el 10 de febrer de 2014, de: <<http://www.rendiciondecuentas.es/ca/>>

Legislació

- BOE. (10 de desembre de 2013). *Ley 19/2013, de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno*. Recuperat el 5 de març de 2014, de: <<https://www.boe.es/boe/dias/2013/12/10/pdfs/BOE-A-2013-12887.pdf>>
- BOE. (10 de desembre de 2008). *Orden EHA/3565/2008, de 3 de diciembre, por la que se aprueba la estructura de los presupuestos de las entidades locales*. Recuperat el

20 de gener de 2014, de: <<http://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2008-19916>>

- BOE. (10 de març de 2004). Real Decreto Legislativo 2/2004, de 5 de marzo, por el que se aprueba el texto refundido de la *Ley Reguladora de las Haciendas Locales*. Recuperat el 10 de gener de 2014, de: <https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2004-4214>
- BOIB. (s.f). Butlletí Oficial de les Illes Balears. Recuperat el 2 de maig de 2014, de: <<http://www.caib.es/eboibfront/>>

Projectes de transparència

- Gobierno Vasco. (2011). *Open Data Euskadi, el portal de datos abiertos del Gobierno Vasco*. Recuperat el 13 de març de 2014, de <<http://opendata.euskadi.net/w79-home/es/>>
- Generalitat de Catalunya. (s.f). *Dades obertes Gencat*. Recuperat el 20 de març de 2014, de: <<http://dadesobertes.gencat.cat/ca/index.html>>
- Ajuntament de Barcelona. (s.f). *Open Data de l'Ajuntament de Barcelona*. Recuperat el 20 de març de 2014, de: <<http://opendata.bcn.cat/opendata/es/>>
- Gobierno de Navarra. (s.f). *Portal de Gobierno Abierto*. Recuperat el 15 de gener de 2014, de: <<http://www.gobiernoabierto.navarra.es/es/open-data>>
- Gobierno de Aragón. (s.f). *Presupuestos del Gobierno de Aragón*. Recuperat el 15 de gener de 2014, de: <<http://presupuesto.aragon.es>>
- Ajuntament de Sant Boi de Llobregat. (s.f). Open Data. *Observatori de la Ciutat*. Recuperat el 20 de març de 2014, de: <<http://observatori.santboi.cat>>.
- Ayuntamiento de Zaragoza. (s.f). *Gobierno Abierto*. Recuperat el 20 de març de 2014, de: <<http://www.zaragoza.es/ciudadania/gobierno-abierto/>>.
- Fundación Ciudadana Civio. (2013). *El indultómetro*. Recuperat el 22 d'abril de 2014, de: <<http://opendata.bcn.cat/opendata/es/>>
- Fundación Ciudadana Civio. (2012). *¿Dónde van mis impuestos?* Recuperat el 22 d'abril de 2014, de: <<http://www.dondevanmisimpuestos.es>>
- Tu derecho a saber. (2012). *Ejerce tu derecho a saber*. Recuperat el 15 d'abril de 2014, de: <<http://tuderechoasaber.es>>

Eines digitals

- Tableau Public. (s.f). *Tell stories with data on the web*. Recuperat el 20 de març de 2014, de: <<http://www.tableausoftware.com/products/public>>
- Tabula. (2013). *Tabula is a tool for liberating data tables trapped inside PDF files*. Recuperat el 10 d'abril de 2014, de: <<http://tabula.nerdpower.org>>
- ScraperWiki. (2013). *ScraperWiki is a platform for doing data science on the web*. Recuperat el 23 de març de 2014, de: <<https://scraperwiki.com>>
- Google. (s.f). *Google Fusion Tables, an experimental data visualization web application to gather, visualize, and share data tables*. Recuperat el 10 de gener de 2014, de: <<https://www.google.com/fusiontables>>
- Twitter Bootstrap. (2013). *The most popular front-end framework for developing responsive, mobile first projects on the web*. Recuperat el 15 d'abril de 2014, de: <<http://getbootstrap.com>>

6. Agraïments

A Jesús Camps (Maó), Vicenç Coll (Ferrerries), Elvira Capó (Sant Lluís), Marta Seguí (Es Castell), Cati Pons (Es Migjorn Gran), Guillem Rotger (Alaior), Joan León (Ciutadella) i Joan Allès (Es Mercadal), per entregar-me la documentació sol·licitada dels respectius consistoris. Més val tard que mai.

A Salvador Taulé (consultor i ex gerent de l'Ajuntament de Maó), per tots els dubtes resolts sobre els pressupostos maonesos i les hisendes municipals en general.

A Toni Marquès, Josep Juaneda, Fela Saborit i, de nou, a Salvador Taulé, per participar en la secció d'opinions del web sobre els governs oberts i la implicació ciutadana.

Als creadors de Tableau. *Chapeau*.

Als periodistes i tecnòlegs de la Fundació Civio, responsables de “Tu derecho a saber”, “Dónde van mis impuestos”, “El indultómetro” o “El Boe nuestro de cada día”, per prestar-me els seus coneixements i difusió en diferents fases del projecte. En especial, al fundador David Cabo, per haver compartit la seva experiència treballant amb dades i pressupostos, i per aquell taller de Google Refine que em va fer obrir els ulls.

A tots els organitzadors i participants dels tallers de periodisme de dades del CCCB i de les Jornades de Periodisme de Dades 2014 de la Open Knight Foundation. No sé com hauria acabat aquest projecte de no haver-hi assistit.

I a Òscar Coromina. Pel seu compromís, per no tallar-me les ales, per motivar-me a cada reunió i per ajudar-me a centrar el cotxe quan aquest semblava sortir de la calçada.

7. Annexos

7.1 Tres anècdotes d'una odissea pressupostària i tecnològica

El diari Menorca provoca les presses d'Es Mercadal

El 27 de desembre de 2013 vaig contactar per primera vegada amb l'Ajuntament d'Es Mercadal. Com en els altres casos, em van demanar que fes una instància i que ja m'avisarien. El 3 de gener, la mateixa treballadora que m'havia atès, em va trucar per confirmar exactament quina documentació necessitava. "Ho intentarem gestionar en les pròximes setmanes", va concloure. El dia 21 d'aquell mes em vaig veure amb la necessitat d'insistir, donat que no tenia notícies tres setmanes després. La resposta va ser: "La persona de comptabilitat que ho ha de preparar va molt enfeïnada i no pot fer-ho. Tardarà com a mínim 15 dies més".

En aquell moment vaig decidir deixar de banda aquella gestió per centrar-me en altres temes, pensant que en dues, tres o quatre setmanes, els documents arribarien. Però no ho feien i tampoc m'informaven del procés. Fins que, quan menys ho esperava, la truita es va girar.

A les 7:55 del matí del dia 11 de març de 2014 vaig rebre un email del consistori amb una carpeta comprimida. A dins hi havia els pressupostos detallats d'ingressos i despeses entre els exercicis 2006 i 2014. Va passar de ser l'ajuntament que menys informació havia entregat al que més. I un fet va ser el detonant. El dia que es celebrava el desè aniversari dels atemptats de l'11M de Madrid, el diari Menorca, el mitjà de comunicació de referència pels menorquins, publicava un article titulat: "David contra el Goliath de la burocràcia". Dies abans m'havien entrevistat per parlar del projecte i de la manca de transparència dels consistoris.

Els correus electrònics i les telefonades no havien funcionat en mesos, el diari sí en qüestió d'hores. Aquell dia vaig descobrir que la instància més efectiva, més encara en un entorn local, s'anomena mitjà de comunicació.

Sicalwin, desmuntant l'excusa del temps

L'argument més freqüent a l'hora de justificar que no es pot entregar la documentació demanada és la manca de temps. Això, per tant, implica que l'acció de preparar i enviar la informació requereix d'un volum important d'hores o, fins i tot, dies. El cert, però, és que al 2014 els ajuntaments ja compten amb programes informàtics que faciliten al màxim la seva gestió econòmica: la recaptació d'imposts, l'elaboració del padró, l'execució dels pressuposts i, per suposat, que faciliten també l'exportació d'aquests documents en diferents formats: PDF, Excel, etc.

Un dia, navegant per la odissea de fulles de càlcul que Maó m'havia entregat, vaig trobar una captura de pantalla d'un programa que aquell ajuntament feia servir per la gestió pressupostària: Sicalwin. Aquell fet per sí sol no em deia res, tan sols que existia el programa. Però si a aquest factor li sumava que l'empresa informàtica Silme S.A (Servei d'informàtica Local de Menorca), de capital públic, s'ocupa de la informàtica de cada consistori, i que diversos ajuntaments m'havien entregat una estructura pràcticament idèntica de PDF —a la part superior dels quals es podia llegir “Data d'obtenció x”—, tot feia pensar una cosa: que els vuit ajuntaments empraven el mateix programa i que, amb aquest, treure un pressupost no hauria de ser gaire complicat.

Per comprovar-ho, vaig fer un experiment amb Sant Lluís, que fins ara havia tardat mesos en passar-me la informació i només m'havia enviat documents pressupostaris escanejats. Un dia després d'escriure'ls un email amb aquella petició, obtenia resposta amb un arxiu adjunt dels pressupostos en PDF amb l'estructura idèntica a les que ja tenia. L'experiment sostenia la tesi. En efecte, és evident que Sicalwin anul·la per complet l'excusa del temps i els posa, una vegada més, en entredit. El que no acabo d'entendre és perquè s'han de preocupar d'escanejar les gairebé 100 pàgines d'un pressupost si amb aquest programa el fitxer digital apunt per enviar es troba a la mínima distància d'un clic. Ignorància o incompetència?

Els perills de la tecnologia

T'ho dona tot i també t'ho pot treure tot. Aquest és el gran potencial de la tecnologia. D'internet, de les eines digitals, dels ordenadors, de les xarxes. Aquest projecte ha anat acompanyat en tot moment de tecnologies que l'han fet possible però que, en més d'un cop, han estat apunt d'ensorrar-lo. Ja sigui per un problema amb l'estructura de les dades de les fulles de càlcul, pels errors reiterats i incomprensibles del programa fet servir per elaborar les visualitzacions o per la caiguda inesperada del servidor on es localitza el web de tant en tant —espero que no em jugui una mala passada el dia que vostès hagin d'efectuar la correcció—.

Potser és que confiem massa en les tecnologies, les noves tecnologies. I no ens adonem que no són exactes, que en qualsevol moment poden fallar perquè qui les ha creat som precisament nosaltres, uns éssers condemnats a cometre errades. Potser és que les fem servir sense saber-ne el funcionament correcte, sense llegir-nos les instruccions, sense pensar. I només percebem aquestes incoherències quan arriba la sorpresa: quan allò no funciona, quan aquell gràfic no mostra la dada correcta, quan aquella pàgina tarda massa en carregar o quan el theme de Wordpress comença a fer coses rares...

Tableau, el software per crear visualitzacions, frega la perfecció. Però, probablement per totes aquestes raons exposades unes línies més amunt, ha estat la tecnologia que m'ha donat més maldecaps. He perdut el compte de les hores que m'hi he passat davant intentant comprendre com l'havia de fer servir correctament. De les vegades que he perdut feina feta perquè no s'havia guardat correctament el progrés en línia —la versió emprada no permet guardar els projectes localment. Dels errors que dona el programa quan el fas servir més de mitja hora seguida sense reiniciar-lo —probablement perquè ho feia amb un Mac i una màquina virtual que permet executar el sistema operatiu Windows, l'únic al qual està adaptat Tableau. Tot i així, m'ha fascinat descobrir totes les seves possibilitats.

L'única conclusió que extrec de tot això és que mai seré capaç de trencar la relació d'amor i odi que compartim la tecnologia i jo. I que, per tant, passi el que passi, sempre ens acabarem estimant.

7.2 El projecte als mitjans de comunicació

Al Blog de Tu derecho a saber (09/02/2014)

10 EXCUSAS DE AYUNTAMIENTOS PARA NO DARTE SUS PRESUPUESTOS

Firma invitada. Este post ha sido publicado originalmente en el blog de David Muñoz Sastre.

En un país normal, con unas instituciones públicas normales y con una **Ley de Transparencia** normal (o, simplemente, una Ley de Transparencia) no pasarían cosas como las que vengo a contar hoy. Pero España no cumple esos simples requisitos. Y los ciudadanos pagamos las consecuencias.

Un documento tan simple como los **presupuestos de un ayuntamiento**, alimentados fundamentalmente con dinero público de todos nosotros a través de los impuestos, debería ser algo fácil de consultar por todos, ¿no? Al fin y al cabo, **si pedimos dinero a nuestros padres, lo mínimo que querrán ellos es que les digamos en qué nos gastamos ese dinero, ¿no?** ¿O es que podemos gastarnoslo todo en ropa y fiestas sin necesidad de justificarlo? No, ¿verdad?

Pues algo parecido debería pasar con los documentos públicos que muestran en qué invierten (o gastan) nuestro dinero las administraciones públicas, en este caso los consistorios. Yo, ingenuo, al ver el **art. 169.7 de la Ley Reguladora Haciendas Locales** ("La copia del presupuesto y de sus modificaciones deberá hallarse a disposición del público, a efectos informativos, desde su aprobación definitiva hasta la finalización del ejercicio"), creí que esto de pedir los presupuestos no sería complicado o que, incluso, estarían colgados en las webs pertinentes de cada municipio. Me equivoqué.

Enllaç a l'article

<http://blog.tuderechoasaber.es/2014/02/10-excusas-de-ayuntamientos-para-no-darte-sus-presupuestos/>

Al diari Ara Balears (26/02/2014)

20

societat

DIUMENGE, 16 DE FEBRER DEL 2014 arabalears

en breu

■ L'Assemblea de Porreres omple el poble de llaços

Porreres va veure ahir com carrers, places i façanes apareixien plens de llaços quadrats. L'acció la va organitzar l'Assemblea Popular de la localitat per protestar contra la Llei de símbols. Segons va indicar l'organització, "la intenció d'aquesta llei és prohibir els llaços quadrats que s'han penjat durant els darrers mesos en edificis de serveis públics i, de passada, prohibir també tots aquells símbols que fan mal a la vista a aquelles persones que no creuen en la llibertat d'expressió ni en el dret de manifestació de la ciutadania". Per aquest motiu, l'Assemblea Popular de Porreres va dur a terme una penjada de senyeres, després de dia 27 de gener el ple de la localitat la declarés símbol oficial. "L'acció pretén informar la població, fer públic el nostre desacord i obrir un debat crític entre els porrerencs i les porrerencues, als qui convidam a penjar llaços i senyeres a les balconades", va dir ahir el col·leu en un comunicat.

■ Eroski i el Govern sembren 500 arbres a Artà i Eivissa

El conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, Biel Company, va participar ahir en una jornada de reforestació organitzada per la cadena de supermercats Eroski a la finca pública de sa Duaia, a Artà, simultània a una altra de duta a terme a Eivissa, en els dos casos en zones afectades per incendis forestals. La campanya s'emmarca en la col·laboració entre Eroski i l'Institut Balear de la Naturalesa (Ibanat) 'Sembra vida. Cuida Balears'. A Artà, s'hi sembraren 250 arbres i arbusts d'espècies properes de la zona, com freixes, oms i alzines, en una part de la finca afectada per diversos incendis forestals. Entre els voluntaris, hi havia clients, col·laboradors i proveïdors d'Eroski, a més de la directora general de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic, Neus Lliteras; el director de l'Ibanat, Eduardo Parga, i el director d'Eroski a Balears, Alfredo Herráez. A Eivissa, se sembraren 210 savines a la finca de s'Argentera.

COMPTES PÚBLICS - MENORCA

L'Ajuntament de Ciutadella, com la resta de consistoris menorquins, no facilita l'accés públic als seus pressupostos complets, tot i el que diu la Llei reguladora d'hisendes locals. DAVID ARQUIMBAU

Dèficit de transparència als consistoris menorquins

Accedir als comptes públics esdevé una odissea pels ciutadans

Als vuit municipis de Menorca hi ha una manca de transparència pel que fa a la publicació i l'accés, per part de periodistes o ciutadans, a documents públics com els pressupostos de cada exercici.

DAVID MUÑOZ SASTRE

MAÓ. La legislació actual, tot i que podria ser més precisa, ho deixa clar. Segons l'article 169.7 de la Llei reguladora d'hisendes locals, "la còpia del pressupost i de les seves modificacions haurà de trobar-se a disposició del públic, a efectes informatius, des de la seva aprovació definitiva fins a la finalització de l'exercici".

Tot i així, consultar aquest document econòmic a Menorca es converteix en una odissea a causa dels impediments que hi posen les administracions de l'illa.

Només Ferreries, es Mercadal i es Castell publiquen el pressupost al seu lloc web. Així i tot, ho fan amb balanços d'ingressos i despeses molt bàsics, poc detallats i, sovint, desactualitzats. L'últim document pressupostari accessible en línia de l'Ajuntament de Ferreries és de l'exercici 2011. La resta de municipis - Ciutadella, Alaior, Maó, Sant Lluís i es Castell - no ofereixen ni tan sols això.

Si un ciutadà vol obtenir el document, ha de demanar-lo expressament al Consistori. Que no siguin accessibles en línia no és el més greu, atès que això depèn de la bona voluntat de la institució. El que sí pot resultar inexplicable és que, per accedir al document físic, s'hagin de dur a terme tràmits que acostumen

a allargar-se dies o setmanes. En la majoria de casos, cal registrar una instància la resposta de la qual no és mai ràpida. En d'altres ocasions, malgrat que minoritàries, amb una visita a l'Oficina d'Atenció al Ciutadà i un o dos dies de marge per fer la gestió n'hi ha prou.

La rellevància dels pressupostos d'un municipi radica en el fet que fonamentalment s'alimenten dels impostos directes que paguen els ciutadans, com l'IBI (Impost de Béns Immobles), l'IAE (Impost d'Activitats Econòmiques) i l'IVTM (Impost sobre vehicles de tracció mecànica); indirectes, com l'ICIO (Impost sobre Construccions i Obres) o altres taxes especials.

El cas positiu

El Consell de Menorca, un exemple que s'ha de seguir

Seguir el model del CIME, que publica a la seva web els pressupostos complets i detallats en format pdf, pot ser una bona passa perquè els ajuntaments de Menorca s'apropin més als seus ciutadans, en un moment de clara desafecció per la classe política, les institucions i el funcionari. La millora i generació del sistema democràtic necessita resoldre aquest dèficit de transparència sobre la gestió pública i fomentar el govern obert (OpenGov). Tenir unes institucions públiques que facilitin als ciutadans la informació és beneficiós per a tothom.

Es tracta de la previsió d'ingressos i despeses amb la qual el Consistori ha de gestionar la ciutat durant un exercici concret. Per tant, l'interès del ciutadà per conèixer a què es destinen els seus diners és o hauria de ser manifest.

Inexistència de normativa

La inexistència d'una normativa consistent sobre transparència a Espanya -és un dels pocs estats europeus amb més d'un milió d'habitants sense llei d'accés a la informació pública-, la legislació ambigua sobre hisendes locals, la manca de cultura democràtica de les institucions i l'escassa pressió dels ciutadans per exigir aquests temes han contribuït que municipis petits com els de Menorca, que van des dels 1.500 habitants del Migjorn Gran fins als quasi 30.000 de Ciutadella o Maó, descuidin fer accessible un document públic tan important com aquest.

En contrast amb el que passa als consistoris, el Consell Insular de Menorca (CIME) ha impulsat un apartat de transparència al seu lloc web a través del qual els ciutadans poden esbrinar el sou dels càrrecs públics, obtenir informació sobre les contractacions de serveis o, fins i tot, saber quins són els béns materials de què disposa la institució.

L'òrgan de govern de l'illa publica els pressupostos complets en PDF a la seva pàgina web amb dades que van fins l'any 2004. D'aquesta manera, qualsevol ciutadà que ho desitgi o que ho necessiti, pot consultar de manera senzilla tota la informació econòmica de la institució menorquina. —

Enllaç a la versió digital de l'article

http://www.arabalears.cat/premium/societat/Deficit-transparencia-als-consistoris-menorquins_0_1085891589.html

Al diari Menorca (11/03/2014)

10 | Local

MENORCA • Es Diari
MARTES, 11 DE MARZO DE 2014

David contra el Goliat de la burocracia

► Un universitario tarda cuatro meses en lograr información de las cuentas municipales para su trabajo de fin de Grado

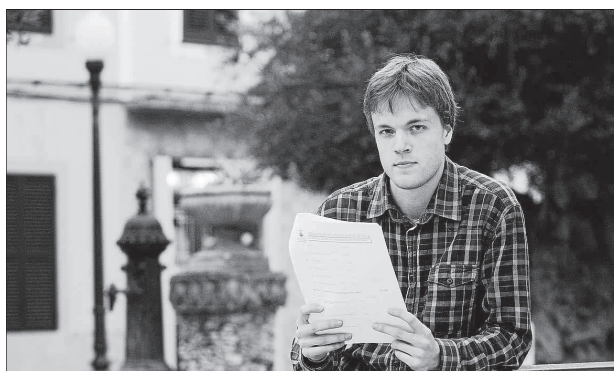
FELA SABORIT

Cuatro meses. Ese es el tiempo aproximado que ha invertido un estudiante de Periodismo, David Muñoz Sastre, en conseguir y recopilar información detallada de los presupuestos de los ayuntamientos de la Isla y eso que, todavía, no la tiene completa. Desde noviembre de 2013 hasta hoy este universitario menorquín ha realizado llamadas telefónicas, ha escrito numerosos correos electrónicos y presentado instancias oficiales para lograr algo que, a primera vista parecía y debería serlo sencillo: conocer las cuentas públicas y sobre todo, cómo se gastan las corporaciones el dinero de los ciudadanos.

Su proyecto de fin de Grado pretende mostrar a qué se dedican los recursos de todos y analizar qué partidas se han visto más reducidas como consecuencia de la crisis económica; a este objetivo inicial del trabajo se sumó otro: el de mostrar la escasa transparencia de las entidades locales, después de experimentar personalmente las dificultades para acceder a los presupuestos municipales.

«En este camino me he dado cuenta de que hay pocas ganas de dar información al ciudadano, y quería denunciar la situación», señaló ayer David Muñoz Sastre, que cursa cuarto curso del Grado de Periodismo en la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Este joven ciutadellenc plasmó sus impresiones y problemas para

David Muñoz ayer, en Ciutadella. El estudiante expuso su experiencia en un blog. ■ FOTO GEMMA ANDREU

obtener la documentación presupuestaria de los ayuntamientos isleños en su blog *davidmunozsastre.com*, que a su vez fue republicado por la web tuderechosasaberes, especializada en hacer más fácil para los ciudadanos el solicitar información a cualquier institución española.

David Muñoz está especializado en periodismo digital y de hecho es el cofundador de elideario.com, una plataforma de reportajes *on line* sobre temática social. De ahí que escogiera para su trabajo de fin de carrera un tema local, enfocado al análisis de datos y relacionado a

Alaior y Es Castell, los municipios que más información han aportado

► David Muñoz analiza ahora toda la información recibida. Finalmente, ha podido acceder a los presupuestos de casi todos los ayuntamientos, aunque no de todos los ejercicios que solicitaba. En su particular ranking de transparencia, Alaior y Es Castell son los municipios que más información han aportado,

y de forma más ordenada (en pdf), mientras que Es Migjorn, Ferreries y Es Mercadal, los que menos. Este último solo a través de su web, explica Muñoz. Maó ha entregado datos de este año en formato Excel «más caótico», mientras que en Ciutadella ha podido hablar personalmente con el interventor.

Con lupa

Variaciones del típico «vuelva usted mañana»

► Los tiempos cambian pero las trabas para acceder a la información son las mismas. Así, las excusas más frecuentes recopiladas por este joven son variantes del clásico «vuelva usted mañana», con concesiones a la era digital y respuestas del tipo «no te podemos pasar los archivos digitalmente, pesan demasiado». El resto van desde «el interventor está de vacaciones» al «deberías hacer una instancia» o el socorrido «yo solo soy la secretaria, lláma dentro de dos semanas».

su vez con la gestión pública, un área por la que muestra especial interés.

A raíz de su experiencia, que le ha llevado a estrellarse contra el muro de la burocracia, ha añadido a su proyecto el enfoque del problema de la transparencia en las instituciones. «Sabía que sería un poco difícil, pero no me imaginaba que tanto», asegura, no debería ser un problema mostrar los presupuestos si han hecho bien su trabajo. O quieren esconder algo o en realidad, no hay cultura democrática», concluye.

El sindicato organizó ayer un taller en su sede de Maó. ■ FOTO JAVIER COLL

CCOO reclama conciliación e igualdad real entre géneros

REDACCIÓN

Comisiones Obreras (CCOO) organizó ayer un taller participativo bajo el título «Conciliación y corresponsabilidad» con motivo de la celebración del Día Internacional de la Mujer. La actividad, realizada en los locales del sindicato en Maó, pretendía reivindicar la «igualdad efectiva» entre hombres y mujeres, así

como una política de conciliación laboral y familiar-personal «que ocupe un lugar preferente en los planes de cualquier gobierno y en el día a día de nuestra sociedad». CCOO denuncia que las reformas llevadas a cabo por el actual Gobierno del PP han supuesto un retroceso para la igualdad de géneros y la conciliación, además del aumento del paro femenino.

Maó destina 79.500 euros a ayudas para situaciones de necesidad social

REDACCIÓN

La junta de gobierno del Ayuntamiento de Maó ha aprobado las bases y la convocatoria de las ayudas económicas individuales para este año, dotadas con un presupuesto global de 79.500 euros.

Estas subvenciones están destinadas a prestaciones de carácter subsidiario y complementario a otro tipo de recursos económicos previstos legalmente para la prevención, la asistencia y la promoción social. Dichas ayudas van dirigidas a atender situaciones perentorias de necesidad social de carácter individual o familiar y contemplan ayuda a la vivienda, a la manutención y lactancia, ayudas para actividades educativas y también por motivos socio-sanitarios y para la inserción social y laboral.

La solicitud de dichas ayudas deberá tramitarse ante el área Social del Ayuntamiento.

Joan Mir, director de Caritas, y la alcaldesa Águeda Reyes. ■ FOTO P. MAÓ

Caritas recibe 10.000 € de Maó para su labor asistencial

REDACCIÓN

Caritas Interparroquial de Maó recibirá una aportación de 10.000 euros del Ayuntamiento para financiar las ayudas de necesidad urgente que concede la organización de la Iglesia. Así, mediante un convenio de colaboración firmado entre Caritas y el gobierno municipal, la cantidad se hará efectiva en un único pago y será

el doble de lo aportado el año pasado por el Consistorio. Dichas ayudas se concederán mediante la tramitación previa de un expediente por parte de los servicios sociales del Ayuntamiento, tal y como especificaron ayer fuentes municipales, aunque el pago será realizado por el servicio de acción de base de Caritas en Maó, en coordinación con el área social.

Enllaç a la versió digital de l'article

<http://menorca.info/menorca/local/2014/479367/david-contra-goliat-burocracia.html>

7.3 Els diferents formats de pressupostos

A continuació s'adjunta la documentació pressupostària que cada ajuntament ha entregat en el seu format particular per il·lustrar les dificultats a l'hora d'estructurar la informació. Correspon només a la primera pàgina de cada pressupost. Les dades estructurades es poden consultar a onvanesmeusdoblers.com

AJUNTAMENT
DE CIUTADELLA
DE MENORCA

PRESSUPOST DE L'AJUNTAMENT DE 2014

CODIFICACIÓ ECONÒMICA-PROGRAMES

CAPÍTOL 1 :DESPESES DE PERSONAL	10.409.835,08	10.409.835,08	10.409.835,08
--	----------------------	----------------------	----------------------

PARTIDA	DENOMINACIÓ	TOTAL PARTIDA	TOTAL CONCEPTE	TOTAL ARTICLE
ARTICLE 10	ALTS CÀRRECS			221.437,21
100	RETRIBUCIONS I INDEMNITZACIONS		221.437,21	
912	ÒRGANS DE GOVERN	221.437,21		
		221.437,21		
ARTICLE 12	PERSONAL FUNCIONARI			3.735.450,95
120	RETRIBUCIONS BÀSIQUES		1.514.807,78	
130	ADMINISTRACIÓ GENERAL DE LA SEGURITAT I PROTECCIÓ CIVIL	783.329,72		
		783.329,72		
150	ADMINISTRACIÓ GENERAL DE LA VIVENDA I URBANISME	197.083,48		
		197.083,48		
155	VÍES PÚBLIQUES	11.381,70		
		11.381,70		
161	SANEJAMENT, ABASTAMENT I DISTRIBUCIÓ D'AIGÜES	30.494,36		
		30.494,36		
230	ADMINISTRACIÓ GENERAL DE SERVEIS SOCIALS	27.495,76		
		27.495,76		
313	ACCIONS PÚBLIQUES RELATIVES A LA SALUT	9.844,68		
		9.844,68		
320	ADMINISTRACIÓ GENERAL DE L'EDUCACIÓ	21.785,80		
		21.785,80		

PRESSUPOST DE DESPESES - Desglossament per Àrea Despesa, Política, Grup Prog., .

(AVANTPROJECTE)

PRESSUPOST 2014

ÀREA DE DESPESA0DEUTE PÚBLIC.

POLÍTICA01DEUTE PÚBLIC.

GRUP PROG.011DEUTE PÚBLIC.

APLIC. PRESSUPOSTÀRIA			Denominació dels conceptes	Per subconceptes	Per conceptes	PER ARTICLE	PER CAPÍTOL
Cl. Programa	Cl. Econòmica						
G. Prog.	Concepte	Subconc.					
011	310	31017		15.200,00			
011	310	31018		211.200,00			
011	310	31019		800,00			
011	310	31020		19.100,00			
011	310	31021		20.200,00			
011	310	31022	INTERESSOS DE PRÉTECS	20.900,00			
011	310	31025	INTERESSOS PRESTECES	275.000,00			
011	310	31099		15.000,00			
			CONCEPTE 310 INTERESSOS.		577.400,00		
			ARTICLE 31 DE PRÉSTECES I ALTRES OPERACIONS FINANC			577.400,00	
011	352	35200		270.000,00			
			CONCEPTE 352 INTERESSOS DE DEMORA.		270.000,00		
011	359	35900	ALTRES DESPESESFINANCERES	5.000,00			
			CONCEPTE 359 ALTRES DESPESES FINANCERES.		5.000,00		
			ARTICLE 35 INTERESSOS DE DEMORA I ALTRES DESPESES			275.000,00	
			CAPÍTOL 3 DESPESES FINANCERES.				852.400,00
011	911	91119	AMORTITZACIONS PRÉSTECES DEL SECTOR PÚBLIC	19.325,00			

AJUNTAMENT DES CASTELL
PRESSUPOST DE DESPESES 2014

CLASSIFICACIO ECONOMICA

ORG	PROGRA	ECONOMIC	MA	DESPESES 14	DESPESES 13	%VARIACIÓ 13-14
	CAP.1		"DESPESES DE PERSONAL"	2.645.532,11	2.750.605,81	-3,82
	ART. 10		ALTS CARRECS	0,00	0,00	0,00
10	912	10000	RETRIBUCIONS ALTS CARRECS	0,00	0,00	0,00
	ART. 11		PERSONAL EVENTUAL DE GABINETS	0,00	0,00	0,00
10	912	12000	RETR. BASIQUES PERSONAL EVENTUAL	0,00	0,00	0,00
	ART. 12		PERSONAL FUNCIONARI	819.744,87	941.425,18	-12,93
10	920	12000	RETRIB. BASIQUES FUNC. ADM. GENERAL	77.592,61	73.345,01	5,79
15	130	12000	RETRIB. BASIQUES FUNC. SEGURETAT	244.030,24	254.861,04	-4,25
45	150	12000	RETRIB. BASIQUES FUNC. HABITATGE	29.128,68	32.467,00	-10,28
40	151	12000	RETRIB. BASIQUES FUNC. URBANISME	0,00	15.733,28	-100,00
30	330	12000	RETRIB. BASIQUES FUNC. CULTURA	10.315,90	10.065,00	2,49
10	931	12000	RETRIB. BASIQUES FUNC. ADM. FINANCERA	78.029,52	81.006,43	-3,67
10	920	12100	RETRIB. COMPLEM. FUNC. ADM. GENERAL	57.492,96	62.936,45	-8,65
15	130	12100	RETRIB. COMPLEM. FUNC. SEGURETAT	247.753,56	326.062,97	-24,02
45	150	12100	RETRIB. COMPLEM. FUNC. HABITATGE	15.885,00	15.210,60	4,43
40	151	12100	RETRIB. COMPLEM. FUNC. URBANISME	0,00	11.266,92	-100,00
30	330	12100	RETRIB. COMPLEM. FUNC. CULTURA	6.275,52	5.229,60	20,00
10	931	12100	RETRIB. COMPLEM. FUNC. ADM. FINANCERA	53.240,88	53.240,88	0,00
	ART. 13		PERSONAL LABORAL	962.052,14	920.540,00	4,51
10	920	13000	RETRIB. LABORAL FIX ADM. GENERAL	31.957,98	32.076,76	-0,37
20	231	13000	RETRIB. LABORAL FIX ACCIO SOCIAL	45.654,30	45.064,86	1,31
30	321	13000	RETRIB. LABORAL FIX ESCOLA INFANTIL	61.103,43	60.142,84	1,60
45	150	13000	RETRIB. LABORAL FIX HABITATGE	98.345,49	113.468,25	-13,33
40	151	13000	RETRIB. LABORAL FIX URBANISME	41.397,00	41.026,65	0,90
30	330	13000	RETRIB. LABORAL FIX CULTURA	32.048,38	11.366,31	181,96
35	340	13000	RETRIB. LABORAL FIX ESPORTS	67.677,70	67.939,93	-0,39
10	920	13100	RETRIB. LABORALS EVENT. ADM.GENERAL	81.978,46	31.802,20	157,78
20	231	13100	RETRIB. LABORALS EVENT. ACCIO SOCIAL	77.787,06	106.119,11	-26,70
30	321	13100	RETRIB. LABORAL EVENT. ESCOLA INFANTIL	56.920,80	60.532,17	-5,97
30	241	13100	RETRIB. LABORAL EVENT. PROMOCIO OCUPACIO	0,00	0,00	0,00
30	322	13100	RETRIB. LABORAL EVENT. ENSENYAMENT	14.063,96	14.529,00	-3,20
45	150	13100	RETRIB. LABORAL EVENT. HABITATGE	218.520,01	206.352,27	5,90
40	151	13100	RETRIB. LABORAL EVENT. URBANISME	55.838,39	55.176,00	1,20
30	330	13100	RETRIB. LABORAL EVENT. CULTURA	35.492,42	51.952,00	-31,68
35	340	13100	RETRIB. LABORAL EVENT. ESPORTS	7.032,06	7.038,00	-0,08
10	931	13100	RETRIB. LABORAL EVENT. ADM. FINANCERA	16.234,70	15.953,65	1,76
10	920	13101	CONTRACTACIONS SOIB	20.000,00	0,00	100,00
	ART. 15		INCENTIUS AL RENDIMENT	207.300,00	203.700,00	1,77
10	912	15000	INCENTIU DE PRODUCTIVITAT PERSONAL EVENTUAL	0,00	0,00	0,00
10	920	15000	INCENTIU DE PRODUCTIVITAT ADM. GRAL.	3.000,00	3.000,00	0,00
15	130	15000	INCENTIU DE PRODUCTIVITAT POLICIA	25.000,00	25.000,00	0,00
20	231	15000	INCENTIU DE PRODUCTIVITAT ACCIO SOCIAL	4.500,00	4.500,00	0,00
30	321	15000	INCENTIU DE PRODUCTIVITAT ESCOLA INFANTIL	1.700,00	1.700,00	0,00
45	150	15000	INCENTIU DE PRODUCTIVITAT HABITATGE	22.000,00	22.000,00	0,00
30	330	15000	INCENTIU DE PRODUCTIVITAT CULTURA	5.000,00	5.000,00	0,00
35	340	15000	INCENTIU DE PRODUCTIVITAT ESPORTS	1.000,00	1.000,00	0,00
40	151	15000	INCENTIU DE PRODUCTIVITAT URBANISME	2.100,00	1.500,00	40,00
10	931	15000	INCENTIU DE PRODUCTIVITAT ADM. FINANCERA	20.000,00	17.000,00	17,65
30	322	15000	INCENTIU DE PRODUCTIVITAT LAB.EVENT.ENSENYAMENT	1.000,00	1.000,00	0,00
10	920	15100	GRATIFICACIONS I BOSSA RETRIBUCIONS FUNCIONARIS	14.000,00	14.000,00	0,00
10	920	15101	GRATIFICACIONS I BORSA RETRIBUCIONS LABORALS	8.000,00	8.000,00	0,00

PRESSUPOST DE DESPESES DE 2014

(Classificació econòmica)

Pàg.

1

Classificació			DENOMINACIÓ DE LES APLICACIONS	Crèdits inicials				
Econ.	Prog.	Org.		Aplicacions	Subconceptes	Conceptes	Articles	Capítols
10000	912	90	RETRIBUCIONS BÀSIQUES I ALTRES REMUNERACIONS ALTS CARRECS	130.540,00				
10000			RETRIBUCIONS BÀSIQUES.		130.540,00			
100			RETRIB. BÀSIQUES I ALTRES REMUN. DE MEMBRES D'ÒRGANS GOV.			130.540,00		
10			ÒRGANS DE GOVERN I PERSONAL DIRECTIU.				130.540,00	
11000	150	90	PERSONAL EVENTUAL URBANISME	30.760,00				
11000	332	90	PERSONAL EVENTUAL CULTURA	30.750,00				
11000			RETRIBUCIONS BÀSIQUES.		61.510,00			
110			RETRIB. BÀSIQUES I ALTRES REMUNERACIONS DE PERSONAL VENTUAL.			61.510,00		
11			PERSONAL EVENTUAL.				61.510,00	
12000	130	90	RETRIBUCIONS BASIQUES- FUNCIONARIS POLICIA LOCAL	251.455,00				
12000	150	90	RETRIBUCIONS BASIQUES- FUNCIONARIS URBANISME	69.270,00				
12000	155	90	RETRIBUCIONS BÀSIQUES FUNCIONARIS BRIGADA OBRES	34.375,00				
12000	920	90	RETRIBUCIONS BASIQUES- FUNCIONARIS SERVEIS GENERALS	139.225,00				
12000			SOUS DEL GRUP A1.		494.325,00			
120			RETRIBUCIONS BÀSIQUES.			494.325,00		
12100	130	90	RETRIBUCIONS COMPLEMENTARIES - FUNCIONARIS POLICIA LOCAL	301.235,00				
12100	150	90	RETRIBUCIONS COMPLEMENTARIES - FUNCIONARIS URBANISME	74.825,00				
12100	155	90	RETRIB.COMPLEMENTÀRIES FUNCIONARIS BRIGADA OBRES	36.540,00				
12100	920	90	RETRIBUCIONS COMPLEMENTARIES-FUNCIONARIS SERVEIS GENERALS	163.715,00				
12100			COMPLEMENT DE DESTINACIÓ.		576.315,00			
121			RETRIBUCIONS COMPLEMENTÀRIES.			576.315,00		
Sumen els crèdits . . .				1.262.690,00	1.262.690,00	1.262.690,00	192.050,00	

PRESSUPOST DE DESPESES DE 2014

(Classificació econòmica)

Pàg.

1

Classificació			DENOMINACIÓ DE LES APLICACIONS	Crèdits inicials				
Econ.	Prog.	Org.		Aplicacions	Subconceptes	Conceptes	Articles	Capítols
10000	912		RETRIBUCIONS BASIQUES I ALTRES REMUN. ORGANS GOVERN	72.000,00				
10000			RETRIBUCIONS BÀSIQUES.		72.000,00			
100			RETRIB. BÀSIQUES I ALTRES REMUN. DE MEMBRES D'ÒRGANS GOV.			72.000,00		
10			ÒRGANS DE GOVERN I PERSONAL DIRECTIU.				72.000,00	
12000	132		RETR. BASIQUES: SOU, TRIENNIS I P.EXTRES POLICIA	164.411,36				
12000	151		RETR. BASIQUES: SOU, TRIENNIS I P.EXTRES URBANISME	14.225,15				
12000	161		RETR. BASIQUES: SOU, TRIENNIS I P.EXTRES BRIGADA	50.034,84				
12000	163		RETR. BASIQUES: SOU, TRIENNIS I P.EXTRES NETEJA VIES I JARDI	25.557,26				
12000	169		RETR. BASIQUES: SOU, TRIENNIS I P.EXTRES NETEJA EDIFICIS	15.633,40				
12000	320		RETR. BASIQUES: SOU, TRIENNIS I P.EXTRES CONSERGES	8.767,44				
12000	332		RETR. BASIQUES: SOU, TRIENNIS I P.EXTRES. BIBLIOTEQUES	13.879,22				
12000	920		RETR. BASIQUES: SOU, TRIENNIS I P.EXTRES SERVEIS GENERALS	152.598,74				
12000			SOUS DEL GRUP A1.		445.107,41			
120			RETRIBUCIONS BÀSIQUES.			445.107,41		
12100	132		COMPLEMENT DE DESTINACIÓ. POLICIA	47.744,61				
12100	151		COMPLEMENT DE DESTINACIÓ - URBANISME	4.649,40				
12100	161		COMPLEMENT DE DESTINACIÓ - BRIGADA	12.911,40				
12100	163		COMPLEMENT DE DESTINACIÓ - NETEJA VIES PUBLIQUES I JARDINS	8.285,16				
12100	169		COMPLEMENT DE DESTINACIÓ - NETEJA EDIFICIS	4.131,60				
12100	320		COMPLEMENT DE DESTINACIÓ. CONSERGES	4.012,56				
12100	332		COMPLEMENT DE DESTINACIÓ. BIBLIOTECA	2.582,28				
Sumen els crèdits . . .				601.424,42	517.107,41	517.107,41	72.000,00	

PRESSUPOST DE DESPESES DE 2014

(Classificació econòmica)

Pàg.

1

Classificació			DENOMINACIÓ DE LES APLICACIONS	Crèdits inicials				
Econ.	Prog.	Org.		Aplicacions	Subconceptes	Conceptes	Articles	Capítols
10000	920		RETRIBUCIONS BÀSIQUES.	46.320,00				
10000			RETRIBUCIONS BÀSIQUES.		46.320,00			
100			RETRIB. BÀSIQUES I ALTRES REMUN. DE MEMBRES D'ÒRGANS GOV.			46.320,00		
10			ÒRGANS DE GOVERN I PERSONAL DIRECTIU.				46.320,00	
11000	330		RETRIBUCIONS BÀSIQUES PERSONAL EVENTUAL	1,00				
11000	340		RETRIBUCIONS BÀSIQUES PERSONAL EVENTUAL	1,00				
11000			RETRIBUCIONS BÀSIQUES.		2,00			
110			RETRIB. BÀSIQUES I ALTRES REMUNERACIONS DE PERSONAL VENTUAL.			2,00		
11			PERSONAL EVENTUAL.				2,00	
12000	130		RETRIBUCIONS BASIQUES	63.223,13				
12000	150		RETRIBUCIONS BASIQUES	17.663,97				
12000	920		RETRIBUCIONS BASIQUES	45.199,05				
12000			SOUS DEL GRUP A1.		126.086,15			
120			RETRIBUCIONS BÀSIQUES.			126.086,15		
12100	130		COMPLEMENT DE DESTINACIÓ.	20.454,60				
12100	150		COMPLEMENT DE DESTINACIÓ.	6.118,08				
12100	920		COMPLEMENT DE DESTINACIÓ.	15.831,96				
12100			COMPLEMENT DE DESTINACIÓ.		42.404,64			
12101	130		COMPLEMENT ESPECÍFIC.	34.295,89				
12101	150		COMPLEMENT ESPECÍFIC.	8.071,20				
12101	920		COMPLEMENT ESPECÍFIC.	22.952,52				
12101			COMPLEMENT ESPECÍFIC.		65.319,61			
12103	130		COMPLEMENT DE RESIDENCIA	4.861,80				
Sumen els crèdits . . .				284.994,20	280.132,40	172.408,15	46.322,00	

PRESSUPOST DE DESPESES - Desglossament per Àrea Despesa, Política, Grup Prog., .

PRESSUPOST 2014

ÀREA DE DESPESA : 0

DEUTE PÚBLIC.

POLÍTICA 01

DEUTE PÚBLIC.

GRUP PROG. 011

DEUTE PÚBLIC.

APLIC. PRESSUPOSTÀRIA			Denominació dels conceptes	Per subconceptes	Per conceptes	PER ARTICLE	PER CAPÍTOL
Cl. Programa	Cl. Econòmica						
G. Prog.	CONCEPT	Subconc.					
011	310	31000	INTERESSOS	1.500,00			
011	310	31001	INTERESSOS.	9.000,00			
011	310	31002	INTERESSOS.	8.000,00			
011	310	31003	INTERESSOS.	4.000,00			
011	310	31004	INTERESSOS.	43.000,00			
011	310	31005	INTERESSOS.	24.000,00			
011	310	31006	INTERESSOS.	4.000,00			
011	310	31007	INTERESSOS.	2.000,00			
011	310	31008	INTERESSOS.	8.000,00			
011	310	31010	INTERESSOS.	2.000,00			
			Concepte 310 INTERESSOS.		105.500,00		
011	311	31100	DESPESES DE FORMALITZACIÓ, MODIFICACIÓ I CANCEL·LACIÓ.	1.050,00			
			Concepte 311 DESPESES DE FORMALITZACIÓ, MODIFICACIÓ I CANCEL·LACIÓ.		1.050,00		
			ARTICLE 31 DE PRÉSTECES I ALTRES OPERACIONS FINANCERES EN EUROS.			106.550,00	
			CAPÍTOL 3 DESPESES FINANCERES.				106.550,00

PRESSUPOST DE DESPESES - Desglossament per Àrea Despesa, Política, Grup Prog., .

PRESSUPOST 2014

ÀREA DE DESPESA : 0 DEUTE PÚBLIC.
 POLÍTICA 01 DEUTE PÚBLIC.
 GRUP PROG. 011 DEUTE PÚBLIC.

APLIC. PRESSUPOSTÀRIA			Denominació dels conceptes	Per subconceptes	Per conceptes	PER ARTICLE	PER CAPÍTOL
Cl. Programa	Cl. Econòmica						
G. Prog.	CONCEPT	Subconc.					
011	913	91300	AMORTITZ. PRESTECES A MIG I LLARG FORA S.P.	71.175,90	581.214,07	581.214,07	581.214,07
011	913	91301	AMORT DE PRÉST A/L P D'ENS DE FORA DEL SECTOR PÚBLIC.	126.379,46			
011	913	91302	AMORT DE PRÉST A/L P D'ENS DE FORA DEL SECTOR PÚBLIC.	23.078,04			
011	913	91303	AMORT DE PRÉST A/L P D'ENS DE FORA DEL SECTOR PÚBLIC.	206.809,68			
011	913	91304	AMORT DE PRÉST A/L P D'ENS DE FORA DEL SECTOR PÚBLIC.	53.352,88			
011	913	91305	AMORT DE PRÉST A/L P D'ENS DE FORA DEL SECTOR PÚBLIC.	29.925,49			
011	913	91306	AMORT DE PRÉST A/L P D'ENS DE FORA DEL SECTOR PÚBLIC.	36.683,04			
011	913	91307	AMORT DE PRÉST A/L P D'ENS DE FORA DEL SECTOR PÚBLIC.	33.809,58			
			Concepte 913 AMORT DE PRÉST A/L P D'ENS DE FORA DEL SECTOR PÚBLIC.				
			ARTICLE 91 AMORTITZACIÓ DE PRÉSTECES I D'OPERACIONS EN EUROS.				
			CAPÍTOL 9 PASSIUS FINANCERS.				
TOTAL GR. PROGRA. 011				687.764,07			